

BLUDNÝ HOLANĎAN SLOVENSKEJ VOJENSKEJ HISTÓRIE

alebo

**Samostatný československý
prápor MČA p.p. 59865**

Bludný Holanďan slovenskej vojenskej histórie alebo Samostatný československý prápor pri ČA p.p. 59865

Aktuálny stav poznania obdobia 2 svetovej vojny v regiónoch Pohronia, Požitavia, Ponitria a Považia hovorí, že cez tieto oblasti pri postupe frontu prešiel 3. gardový výsadvkový peší pluk ČA (ďalej len 3gvpp) a spolu s ním aj tzv. Internacionálny prápor¹ zložený z členov bývalej Nitrianskej partizánskej brigády. Ako „výstižne“ účasť tejto jednotky pri oslobodzovaní Slovenska uvádza odborná literatúra, ukážem na výňatku práce Nitrianska partizánska brigáda. Text vychádza z údajov, ktoré do vojenskej historiografie zaviedol najpravdepodobnejšie pplk. Pavel Mesjarik².

Citujem:

„.....Väčšina bývalých partizánov sa prihlásila do jednotiek Červenej armády. Na druhý deň **20 februára 1945** – bol vydaný rozkaz veliteľa 1 gardovej Bukureštianskej výsadvkovej divízie plk. Saboleva, ktorým **sa vytvoril 1. Internacionálny prápor** 3. pluku 1. gardovej výsadvkovej divízie 53. armády 2. Ukrajinského frontu, (- zdroj informácie Pavel Mesjarik), do ktorého boli začlenení bývalí príslušníci Nitrianskej partizánskej brigády. Veliteľom sa stal Nikolaj Nikolajevič Kolotiev a politickým komisárom npor. Pavel Mesjarik (- zdroj informácie Pavel Mesjarik). **V prápore bolo 300 príslušníkov z toho 221 Slovákov.** Boli rozčlenení do troch rôt. Prvej velil rtm. Štefan Krčmárik, druhej rote rtm. Pavel Sekanina a tretej ppor. Ján Porubský. Veliteľom rozvedky sa stal ppor. Mikuláš Gross zo Sečoviec.

.....Ešte v deň vytvorenia 1. Internacionálneho práporu – 20 februára 1945 sa jeho účastníci presunuli do Prandorfu (dnes Devičany), kde dostali sovietske zbrane a uniformy. Od 20. februára do 4. marca 1945 prápor striedavo jeden deň robil výcvik a jeden deň odpočíval (- zdroj informácie Pavel Mesjarik).

.....Dňa 5 marca 1945 dostal 1. Internacionálny prápor rozkaz presunúť sa na Pukanec a zúčastniť sa bojov o Pukanec a Uhliská. **Po týchto bojoch postupovali príslušníci 1. Internacionálneho práporu ďalej na Rudno nad Hronom, Hvozdicu (Voznicu) a v zostave 2. ukrajinského frontu oslobodzovali ďalšie územia stredného a západného Slovenska** (- táto informácia je uvedená bez informačného zdroja).....“

Toľko citácia z diela Nitrianska partizánska brigáda od autorky PhDr. Marty Halečkovej.

Ako tieto udalosti popisujú ruské zdroje, spomienky I.I. Gromova - Garvarta, veliteľa 3gvpp, dokumenty Ústredného archívu ministerstva obrany Ruskej federácie (CAMO RF) a informácie zo "Žurnálu bojových operácií 3gvpp".

¹ Internacionálny prápor bol pri 3 gardovom výsadvkovom pešom pluku ČA vytvorený 28.2.1945 z bývalých členov Nitrianskej partizánskej brigády, ktorý prešli riekou Hron 13.2.1945 a pridali sa k červenej armáde

² Pavel Mesjarik, komisár Internacionálneho práporu pri Červenej armáde. Jeho práce sú hlavným zdrojom „informácií“ o tomto vojenskom zoskupení

Spomienky I.I. Gromova – Garvarta³:

13.2.1945 sa Nitrianska brigáda prepravila na ľavý breh rieky Hron. 26 februára 1945 príkazom veliteľa divízie № 056/s v súlade s pokynmi veliteľa 49. pešieho zboru prišlo k zmene využitia členov Nitrianskej partizánskej brigády:

- Všetkých členov partizánskej brigády národností Sovietskeho zväzu zapísať do zoznamu vojenských častí a použiť ich v bojových jednotkách ČA
- všetkých členov partizánskej brigády inej štátnej príslušnosti ako SSSR, zaradiť do samostatnej jednotky, nekompletnému prvému pešiemu prápor 3gvpp.

Velitelia 13., 6. a 3. pluku tieto skupiny 26. februára od 14:00 privedú do Demirčian v sprievode sovietskych dôstojníkov, spolu s ich zbraňami a menným zoznamom, s výnimkou vylúčených členov.

Veliteľ 3gvpp spoločne so zástupcom politického oddelenia divízie majú úlohu identifikovať všetkých členov brigády na základe štátnej príslušnosti osôb a tých, ktorí nepatria do Sovietskeho zväzu a chcú slúžiť v divízii dobrovoľne odviezť, získať od nich písomný súhlas a 27. februára ich zaradiť do špeciálneho práporu.

Členov brigády, ktorí nechcú ďalej slúžiť, zoskupiť samostatne, odobrať im zbrane a v sprievode dôstojníkov a práporčikov ich presunúť na frontové veliteľstvo № 89 m. Tura - Chatvaň, zoznamy odovzdať dvojmo. O počte vybraných dobrovoľníkov a o formovaní špeciálneho práporu informovať najneskôr do konca 27. februára.

Za veliteľa práporu bol vymenovaný gardový kapitán N.N. Kolotiev a komisárom sa stal člen KSČ, Pavel Mesjarik.

Toľko o súčasnom – oficiálnom stave poznania sledovaných udalostí tohto obdobia.

Začiatkom februára 1945 prišlo k dohode⁴, že Nitrianska partizánska brigáda operujúca v lesoch Veľkého Inovca medzi Novou Baňou, Orovnou a Obycami prejde k ČA. Tak sa aj stalo. Podľa oficiálnych údajov zverejňovaných na Slovensku (ale tiež aj na stránkach ruského internetu) dňa 13.2.1945 vraj prešlo k ČA 800 až 900 členov Nitrianskej partizánskej brigády. V spomienkovej knihe I.I. Gromova – Garvarta, v jeho knihe spomienok vydanéj v roku 2010, sa uvádza presnejší údaj 856 ľudí.

Ďalším faktom o počte partizánov, ktorí prešli cez rieku Hron, sú zdroje z internetových stránok patriacich CANORF⁵. K 15.2.1945 (t.j. 2 dni po prechode Nitrianskej partizánskej brigády k ČA) uvádzajú diametrálne odlišný počet. Tento údaj je uvedený v telegrame – Šifrovke veliteľa 1gvd D.F. Soboleva veliteľovi 49. pešieho korpusu.

Uvádzam originál dokumentu Telegramu – Šifrovky č. 365 z 23.2.1945⁶ týkajúci sa počtu členov Nitrianskej partizánskej brigády :

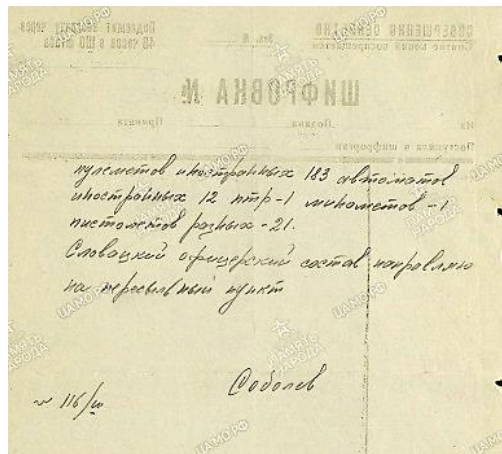
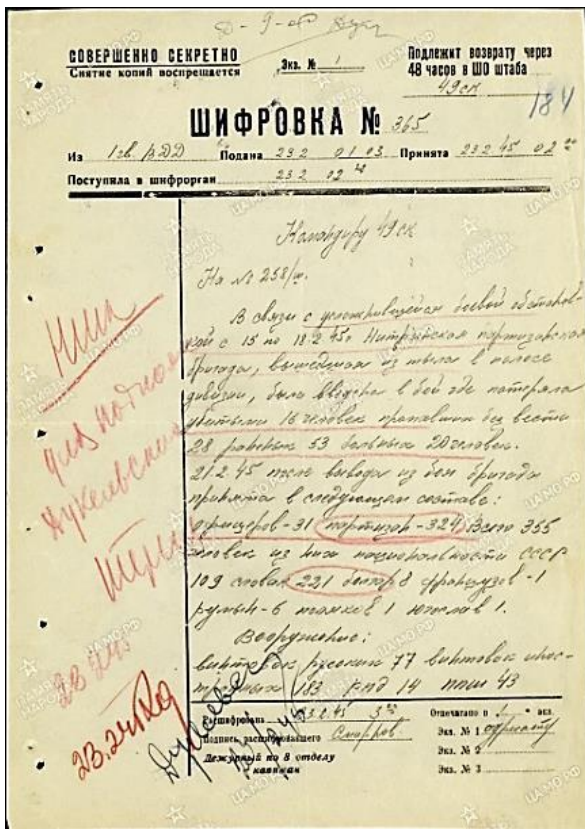
³ str. 269 zo spomienok I.I. Gromova

⁴ Informácie o podstate dohody sa rôznia. Na jednej strane sa hovorí o pomoci Červenej armády vymaniť Nitriansku partizánsku brigádu z obkolesenia nemeckých vojsk a na druhej strane zase o prechode partizánskej brigády k ČA za účelom pomôcť jej samotnej. Iné zase hovoria že Nitrianska partizánska brigáda dostala rozkaz z Kyjeva, na prechod partizánov k II. ukrajinskému frontu maršala Malinovského, ktorý bol za Hronom asi 20 km od tábora brigády. Podobný rozkaz dostal aj štáb ČA, ktorý mal prechod partizánov cez rieku Hron pripraviť.

⁵ Centrálny archív ruskej federácie resp. jeho internetové stránky

⁶ Zdroj dokumentu Telegramu – ŠIFROVKY z 23.2.1945: <https://pamyat-naroda.ru/documents/>

Dôkaz 1: ŠIFROVKA č. 365, Шифровка из 1 гв.ВДД № 365, z 23.2.1945

Šifrovka № 365

23 februára 1945

Veliteľovi 49 pešieho zboru.

na číslo 258/š

V súvislosti so zložitou bojovou situáciou od 15. do 18.02.1945 Nitrianska partizánska brigáda, ktorá vyšla z tyla nepriateľa v priestore divízie, bola zapojená do bojov, kde mala straty 16 zabitých ľudí, 28 nezvestných, 53 ranených, 20 mŕtvych ľudí. 21.02.1945 po skončení bojov bola brigáda prijatá v nasledujúcom zložení: 31 dôstojníkov, 324 partizánov. Všetkých spolu 355 ľudí, a z tohto počtu 109 národností SSSR, 221 Slovákov, 8 Bulharov, 1 Francúz, 6 Rumunov, 1 Poliak, 1 Juhoslovan. Zbrane:

77 ruských pušiek, 183 zahraničných pušiek, 14 RPD?, 43 PPŠ?,

183 zahraničných guľometov, 12 zahraničných samopalov, 1 PTR (asi pancierová päšť),

1 mínomet, 21 rôznych pištolí.

Slovenský dôstojnícky zbor poslaný do prestupového miesta.

Sobolev (veliteľ 1gvd)

ŠIFROVKU № 258/Š, na ktorú nadväzuje ŠIFROVKA № 365/Š, sa mi medzi dokumentmi CANORF nepodarilo nájsť.

Z prvej časti dokumentu vyplýva, že po bojoch v čase 15. až 18.2.1945 bolo zabitých 16 partizánov, 28 partizánov ostalo nezvestných, 53 bolo ranených a 20 chorých. Z uvedeného je jasné, že zatiaľ neurčený stav celej partizánskej skupiny bol zmenšený celkovo o 44 ľudí a 73 ľudí bolo dočasne neschopných boja. Zatiaľ neznámy počet dôstojníkov Slovenskej armády (z ich celkového počtu 31) bolo odposlaných do prestupového miesta.

O osude niektorých týchto ranených, chorých partizánov a možno aj slovenských dôstojníkov sa možno dozvedieť z memoáre Ľudovíta Drobného z Bošian⁷. Je uvedený na strane 6 tejto práce.

15.2.1945 bol partizánsky oddiel (rozumej Nitrianska partizánska brigáda⁸) rozprášený. Ranení a chorí boli prevezení cez Balaša Ďarmat do vojenskej nemocnice na území Maďarska. Odtiaľ po vyliečení boli zaradení do jednotiek československej armády v tom čase umiestnenej v Šahách.

Ďalšie poznanie z tohto dokumentu je, že k 23.2.1945 ešte stále členovia Nitrianskej partizánskej brigády neboli zaradení do žiadneho bojového útvaru. V tom čase vystupovali pre ČA ako partizáni tejto brigády.

Na základe tejto informácie možno skonštatovať, že počet partizánov, ktorí prekročili rieku Hron klesol o ďalších tentokrát 117 ľudí.

V druhej časti dokumentu už máme celkový obraz o počte partizánov:

	31 dôstojníkov (pravdepodobne rôznej národnosti)
	324 partizánov
Spolu	355 ľudí
Z tohto počtu	109 ruskej národnosti
	221 Slovákov
	8 Bulharov
	1 Francúz
	6 Rumunov
	1 Poliak
	1 Juhoslovan

Treba pripomenúť, že členovia Nitrianskej partizánskej skupiny ruskej národnosti boli automaticky pričlenený k jednotkám ČA.⁹

⁷ Zdroj: súkromný archív. Ľudovít Drobný, člen Internacionálneho práporu Nitrianskej partizánskej brigády. V čase 15.2.1945 vybraný náčelníkom štábu 3gvpp na prevzatie partizánskeho oddielu po zranení kpt. Mičudíka.

⁸ Po prechode Hronu v čase od 13.2 až do 28.2.1945 neexistuje žiaden dokument o tom, že by členovia Nitrianskej partizánskej brigády tvorili iný bojový útvar. Jediný hoc neverifikovaný údaj o 1 partizánskej brigáde je na mape Bojový prechod partizánskych oddielov cez front na Hrone 13.2.1945 uverejnenej v ZBORNÍKU Západne Slovensko 8 str. 293. Na mape Nitrianska partizánska brigáda je pomenovaná ako 1 československý partizánsky prápor

⁹ zdroj: <http://vdd-1.narod.ru/combatway.html> - „ z dobrovoľníkov nie ruskej národnosti bol sformovaný internacionálny batalión, ktorý vošiel do zostavy 3 GVPP.....“

Dôkaz 2: Ďalší originálny dokument: Šifrovka № 400 z 27.2.1945¹⁰

СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО
Снятие копий воспрещается

Экз. № 1

Подлежит возврату через
48 часов в ШО штаба

49 екз

ШИФРОВКА № 400

Из Штаба 1 гвд Штаба 27.2.45. 23.12 Принята 27.2.45. 23.21
Поступила в шифрорган 27.2.45. 23.30

Команду 49ек
На № 350/ш докладываю,
согласилось добровольно остаться
в частях дивизии 193
отказалось - 2 осталось 24 человек
работая с которыми будет закончена
28.2.45.

Соболев

Иванов 28.2.45

28.2.45

Расшифрована 27.2.45. 23.31 Отпечатано в ... экз.
Подпись расшифровщика Соболев Экз. № 1 - адресату
Дежурный по 3 отделу Экз. № 2
капитан Экз. № 3

Šifrovaná správa № 400
27 februára 1945
Veliteľovi 49 pešieho zboru.
na číslo 350/š oznamujem,
193 dobrovoľne súhlasilo
zostať v častiach divízie, 2
odmietli, ostalo 24 ľudí
s ktorými bude spolupráca
ukončená 28.2.1945

Sobolev (veliteľ 1gvd)

Škodou je, že ani text dokumentu № 350, na ktorý nadväzuje vyššie uvedený dokument, nie je známy. No predmet jeho obsahu (o dianí – začleňovaní či nezačleňovaní partizánov do zostáv pluku 3gvpp) si možno vcelku jasno domyslieť.

Časť memoára¹¹ Ľudovíta Drobného z Bošian str. 27 o boji 15.2.1945 a následne 16.2.1945 a následnom odposlaní neurčitého počtu raných a chorých do vojenskej nemocnice (lazaretu) na území Maďarska.

¹⁰ Zdroj: <https://pamyat-naroda.ru/documents/view/?id=151712196&backurl=q%5C1%20%D0%B3%D0%B2.%20%D0%92%D0%94%D0%94%20>

¹¹ Zdroj: súkromný archív. Ľudovít Drobný, člen jedného z praporov Nitrianskej partizánskej brigády. V čase 15.2.1945 vybraný náčelníkom štábu 3gvpp (pravdepodobne Veličko) na prevzatie partizánskeho oddielu po zranení kpt. Mičudíka.

Podporný dokument: str. 27 z memoáre Ľudovíta Drobného z Bošian

án nebola prehľadná a preto naše jednotky dostali sa nekryté a nerozvinuté na malú vzdialenosť nemeckých jednotiek, ktoré boli akopané a opevnené. Z krátkej vzdialenosti pustili neočakávane palu na náš partizánsky odriad, ktorého veliteľom bol kpt. Mišudík. trpeli sme značné straty na zabitých a ranených a sám veliteľ driadu utrpel priestrel pľúc. Asi o 15,30 hod. som dostal rozkaz od áčelníka štábu brigády prevziať velenie tohto odriadu, ktorý bol skôr ako zasiahol do boja rozprášený. V nočných hodinách za ťažkých bojových podmienok sme zorganizovali túto jednotku a na druhý deň 16. II. 1945 za silnej podpory katúš a sovietskej pechoty bola nemecká jednotka úplne rozprášená a z počtu 700 mužov /Nemcov/ sa vrátili späť do obce Kozárovce iba asi 100 mužov. Po tejto akcii sme boli odoslaní za niekoľko dní na maďarské územie cez Balaša Barmat do jednej z obce na maďarskom území, kde sa nachádzala vojenská nemocnica. V tejto sme sa podrobili infekčnej prehliadke, aby sme eventuelne neroznášali resp. nešírili nákazu chorobami. Po tejto sme boli zaradení k jednotke čsl. armády nachádzajúcej sa v Šahách ako štychý dôstojníci medzi národným výborom a sovietskou armádou. Asi 8. III. 1945 bol som odvelený do Šiah do Krupiny, kde

O tej istej udalosti resp. udalostí súvisiacimi s prechodom Nitrianskej partizánskej brigády cez rieku Hron a jej následnom bojovom nasadení 15. -16.2.1945 hovorí tiež spomienka Jozefa Trojana, ktorú zapísal František Horký¹²:

měla několik vzácných hostí a dalo se čekat, že armádní rozvědka přinese důležité rozkazy. A opravdu! 12. února zrána došla na Inovec, kde byl tábor brigády. Měla dvacet mužů a byla vedena mjr. Stanislavovem. Přinesla rozkaz pplk. Korosova, velitele ruských partizánských brigád na Slovensku, aby se naše brigáda probojovala k Rudé armádě a převedla bez pohromy všechny naše hosty na druhou stranu Hronu. Pomoc Rudé armády byla zajištěna. Ještě ten den se začalo s přípravami. V noci z 12. na 13. února odešli naši

¹² Zdroj spomienky Jozefa Trojana:

http://www.mestysbudisov.cz/e_download.php?file=data/editor/66cs_161.pdf&original=pr201303.pdf

zákopníci, aby zaminovali silnici a železniční trať po obou stranách obce Orovnice, kudy vedl směr průlomu přes německou frontu. Můj partyzánský prapor tvořil zadní voj bojového proudu a chránil ostatní prapory při přechodu přes Hron. Přeprava byla těžká a pomalá, protože Hron na místě přechodu byl prudký, hluboký a voda ledová. Za přechodu byly neustálé boje, hlavně našeho zadního ochranného praporu. 13. února odpoledne o 15. hodině začal nástup. Ve 20 hod první potyčka předního proudu s Němci v hájovně nad Orovnici. Cíl za Hronem Tekovská Breznice – byl dosažen ve dvě hodiny v noci 14. února. Po hodinovém oddechu jsme odpochovali do Opatové, kde nás přivítala slavně a bratrsky Rudá armáda. Brigáda splnila tak úspěšně daný rozkaz za cenu 25 padlých, 20 pohřešovaných a 40 utonulých partyzánů. – Mlčíme.

Po přechodu byl prapor zařazen do II. ukrajinského frontu maršála Malinovského k 1. bukurešťské divisi. A hned 16. a 18. února došlo k odražení výpadů Němců mezi Beňadikem a Kozmálovci. Při těchto bojích byl Josef Trojan zasažen do pravé nohy a odvezen do nemocnice. Ještě nedoléčený byl povolán do Košic, kde se sešel se svým krajanem generálem Ludvíkem Svobodou.

Podľa spomienok Jozefa Trojana, prechod rieky Hron neprežilo (padlí 25, utopení 40, nezvestní 20) celkom 85 členov brigády.

K 18.2.1945, po prechode rieky Hron a boji pri Rybníkoch 15.2.1945, ostalo živých celkom 355 členov Nitrianskej partizánskej brigády. K tomuto počtu pripočítajme 44 mŕtvych a nezvestných partizánov pri Rybníku a 85 partizánov padlých alebo nezvestných pri prechode Hronu 13.2.1945 zo spomienky kpt. Trojana. Dostaneme celkové číslo tých, čo sa zúčastnili prechodu Hronu. $355+44+85 = 484$ partizánov pred prechodom frontu. **Kde sa podelo 372 partizánov?** Teda buď klamú zdroje o celkovom počte pred prechodom Hronu alebo klame Šifrovka a tí chýbajúci chlapi buď padli alebo boli použiti ČA. Možno v iných jednotkách ČA operujúcich v tomto okruhu.

Ak by niekto namietal, že v počte chýba počet ruských partizánov, tak je na omyle. Partizáni národnosti ZSSR ale aj iných národností sú zarátaní v tomto počte 484 ľudí. Chýba teda 372 partizánov, vojakov. A to už je vojenská „sila“ jedného slušne veľkého práporu, ktorý treba „živiť“ (zbraňami, muníciou, stravou) ba dokonca sa o nich aj inak starať. Takýto počet sa v evidenčných listinách alebo správach ČA asi ťažko stratí.

Ale zase prečo nie. Ved' o tomto „probléme“ som sa nikde nedočítal.

Uvedením týchto skutočností v žiadnom prípade nechcem znehodnotiť boje ČA a obeť jej členov. Len poukážem na prvý problém pri interpretácii udalostí z roku 1945.

Nebíť takejto „straty“ rovnajúcej sa čo do počtu ľudí práporu - bataliónu pri 3gvpp ČA, nevznikol by ani môj záujem o tento problém. Nebol by dôvod.

Dátum vzniku a konca „Internacionálneho“ práporu pri 3gvpp ČA.

Dôkaz 3: Žurnál bojových udalostí 3gvpp od 28.2.1945 do 17.3.1945¹³

28 февраля 1945 года

„Выполняя поставленную задачу, командир полка решил: 1-й СБ /который 28.02 создан из числа партизан-словаков (перісане на словак) 200 человек, командир батальона (комбат) гв. Капитан Колотьев./“

Preklad:

„Plniac zadanú úlohu, veliteľ pluku rozhodol: 1. peší prápor (ktorý 28.2.1945 bol zložený z 200 partizánov - Slovanov (opravené na Slovákov), veliteľ práporu kapitán Kolotiev/....“

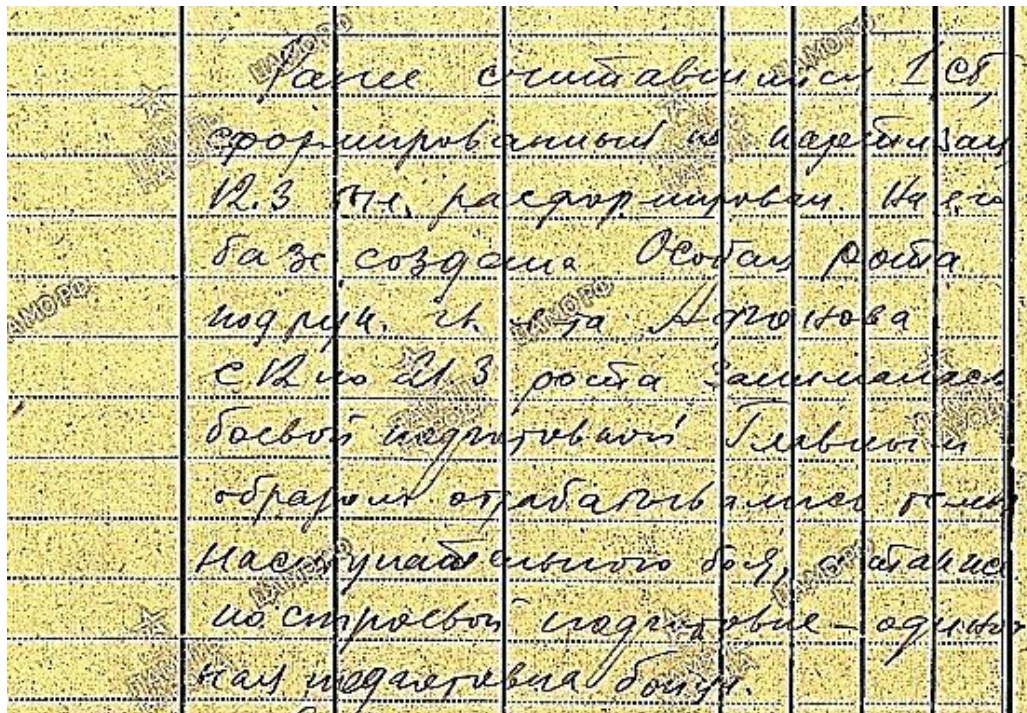
Poznámka: komisárom, teda politrúkom tohto internacionálneho práporu, sa stal Pavel Mesjarik. Bývalý komisár - politrúk partizánskeho oddielu kpt. Mičudíka. Zhodou náhod nazývaného tiež Internacionálny prápor. Pavel Mesjarik sa ako jediný člen bývalej Nitrianskej partizánskej brigády dostal do zostavy 3gvpp¹⁴ a tak podľa zaužívaných pravidiel sa stal červenoarmejcom. Bol totiž člen KSC. Tak to uvádzajú ruské zdroje - internetová stránka 1gvd a tiež I.I. Gromov v knihe svojich spomienok.

Na základe vyššie uvedeného Internacionálny prápor vytvorený z členov bývalej Nitrianskej partizánskej brigády bol v Žurnály bojových udalostí 3gvpp od dátumu jeho vzniku (28.2.1945) uvádzaný ako 1. peší prápor 3gvpp. No nachádzajú sa aj údaje s priamym pomenovaním tohto vojenského útvaru a jeho bojovom nasadení.

¹³ Zdroj: Журналы боевых действий - https://pamyat-naroda.ru/jbd/?date_from=01.02.1945&date_to=16.04.1945&division=3+%D0%B3%D0%B2.%D0%B2%D0%B4%D1%81%D0%BF+&authorship=on&adv=%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B8

¹⁴ Zdroj: obťah obrazovky <http://vdd-1.narod.ru/composition.html>

Dôkaz 4: Časť zo „Žurnálu bojových udalosti 3gvpp“ zo dňa 12.3.1945 „Žurnálu bojových udalosti 3gvpp“ zo dňa 12.3.1945 koniec internacionálneho práporu¹⁵

Ранее считавшийся 1СБ, сформированный из партизан, 12.03 был расформирован. На его базе создана Особая рота, под руководством гв. лейтенанта Афонова. С 12.03 по 21.03 рота занималась боевой подготовкой. Главным образом отрабатывались темы наступательного боя, а также по строевой подготовке – одиночная подготовка бойца.

Preklad:

Skôr zložený 1. peší prápor sformovaný z partizánov bol 12.3.1945 rozformovaný. Na jeho základe bola vytvorená Osobitná rota pod velením gardového dôstojníka Afonova. Od 12.3 do 21.3.1945 sa rota zaoberala bojovým výcvikom. Hlavnou témou výcviku bol ofenzívny boj a tiež boj s podporou mechanizovaných jednotiek – jedinečná príprava vojaka.

Na základe tejto informácie je jednoznačné preukázané, že internacionálny prápor pri 3gvpp bol rozformovaný – likvidovaný t.j. že **ako vojenská jednotka INTERNACIONÁLNY PRÁPOR PRESTAL EXISTOVAŤ 12.3.1945**. Doba jeho bojového nasadenie trvala od 28.2.1945 do 12.3.1945, t.j. 13 dní.

Táto informácia vyvracia dezinformácie a „legendy“ a to napríklad:

- ❖ že 20.2.1945 vznikol, začal existovať internacionálny prápor na príkaz veliteľa 1gvd¹⁶ plk. Saboleva,
- ❖ že internacionálny prápor mal 300 členov. V skutočnosti mal 200 členov. Z toho 193 Slovákov,

¹⁵ Zdroj: Журналы боевых действий - https://pamyat-naroda.ru/jbd/?date_from=01.02.1945&date_to=16.04.1945&division=3+%D0%B3%D0%B2.+%D0%B2%D0%B4%D1%81%D0%BF+&authorship=on&adv=%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D1%82%D0%B8

¹⁶ 1gvd – 1. gardová výsadková Zvenigorodská divízia

- ❖ že internacionálny prápor pri 3gvpp nebol 8.4.1945 pri oslobodzovaní mesta Myjava¹⁷ a teda ani v mestách a obciach od obce Kalnica nad Hronom, kde 3gvpp prešiel rieku Hron, a zahájil postup v rámci Bratislavsko-Brnianskej operácie smerom cez Požitavie, Ponitrie a potom cez obec Sokolovce prešiel do Považia. Ďalej cez Piešťany a Vrbové k Myjave.

Toto je podľa skôr uvedených dokumentov pravda.

Z doby existencie internacionálneho práporu (28.2.1945 až 12.3.1945) stojí uviesť názor jedného ruského občana na účasť slovenských vojakov – partizánov, členov Internacionálneho práporu v bojoch.

Na margo popisov bojov internacionálneho práporu (1 PP pri 3gvpp) mi môj ruský hovoriaci zdroj odpísal:

„ časopis tiež uviedol, že jeden peší prápor bol medzinárodný, ako som povedal včera, bol vytvorený z partizánov 28 februára. Tento prápor bolo na najťažších úsekoch spolu s trestným (štrafným) práporom¹⁸. Najväčšie straty boli prirodzene u slovenských partizánov.

„.....Aj keď je to smutné, vyzerá to tak, že veliteľ pluku chránil len svojich ruských vojakov. Veliteľom pluku bol po celý čas I.I. Gromov.“

Na miesto Internacionálneho práporu nastúpila 12.3.1945 podľa vyššie uvedenej informácie špeciálna **O s o b i t n á r o t a**, vojenský oddiel, ktorého základ (aký veľký neviem) tvorili členovia zlikvidovaného Internacionálneho práporu. Veliteľom tejto novej vojenskej jednotky zloženej zo Slovákov bol ruský dôstojník Afonov.

Podľa môjho úsudku práve dátum vzniku tejto Osobitnej roty je prvopočiatkom vzniku Samostatného československého práporu pri ČA. Hoc pod velením ruského dôstojníka. Slovenského so skúsenosťami asi nebolo. (Podľa predchádzajúcich správ zo Šifrovky № 365 z 23.2.1945 dôstojníci Slovenskej armády boli odvelení do styčného bodu a teda medzi vojakmi – partizánmi chýbala osobnosť, ktorá by sa ich mohla ujať a viesť.)

O tomto oddieli sú v „Žurnály“ aj ďalšie hoc skromné informácie, ale stále len ako o partizánskom oddiele alebo partizánoch a nie ako reálnej (riadnej) vojenskej jednotke.

26.3.1945 informácia o jeho rozdelení na čaty ženistov a čaty PTR (čaty protitankových zbraní) ale aj informácie o ich bojovom nasadení 27.3.1945 a neskôr 31.3.1945. Už z tohto určenia útvarov môžeme dedukovať použitie čiat.

¹⁷ Uvedená informácia je v diele Oslobodenie Myjavy autora Jána Gálíka

¹⁸ Problematika štrafných (trestných) práporov alebo úderno - útočných práporov ČA je rozpísaná na stránkach ruského internetu. <http://moskvaforum.moibb.ru/viewtopic.php?f=20&t=973> Pozoruhodné čítanie. Niekedy ,pravdepodobne v rokoch 1990 – 1995, som bol na televíznej obrazovke svedkom akejsi debaty, kde ktosi (asi historici SAV či VHU alebo SZPB) obhajovali čosi neobhájiteľné. Tým neobhájiteľným bolo tvrdenie, že trestné prápory ČA, (inak nazývané štrafné alebo tiež úderno útočné) na území Slovenska nasadené neboli. Len v „Žurnály“ 3gvpp je nasadenie OŠB resp. OŠPB (samostatný štrafný batalión, samostatný peší batalión) spomínané často. Dokonca historicky je z úderno útočnými práporami priamo spojená 53. armáda I.M. Managorova a samozrejme aj 3gvpp I.I. Gromova. Minimálne cez 23. úderno-útočný peší prápor – veliteľa N.O. Bugarova a 26. úderno-útočný peší prápor – veliteľa KIVA F. D. patriace v roku 1944 pod 3. úderno-útočný peší pluk. V novembri 1944 bol 3. úderno útočný pluk spolu s ďalšími dvomi takýmito plukmi rozpustené (rozhodnutím GKO číslo 6884s z 04.11.1944) ale prápory ostali nepretržite súčasťou plukov do ktorých boli pre zrušením zaradené. Teda aj na Slovensku v 3gvpp Gromova v roku 1945.

3gvpp sa na základe rozkazu veliteľstva 1gvd musel v priebehu 1,5 dňa prebiť od Mochoviec až na západné svahy pohoria Tribeč a za ďalšie dva dni k rieke Nitre pri Dolných Lefantovciach.

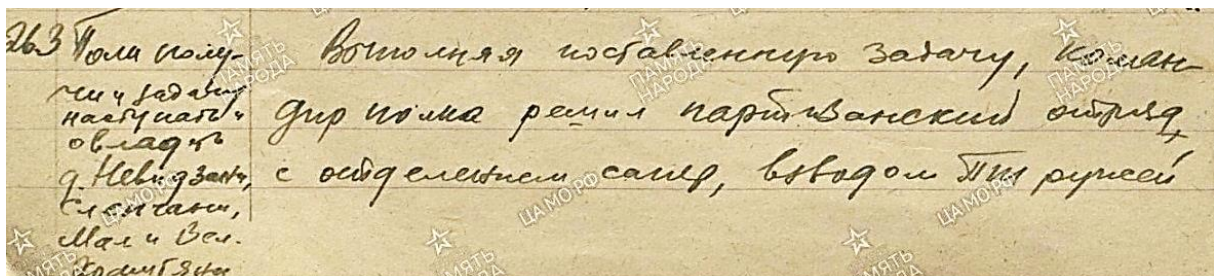
Podporný dokument: Mapa smeru postupu ČA a čsl. práporu - osobitnej roty v čase od 25.3.1945 do 30.1.1945 spracovaná na základe údajov Žurnálu bojových udalostí 3gvpp:

Vybudovaná nemecká obrana bola prirodzene na mnohých miestach zosilnená vybudovanými a opevnenými guľometnými hniezdami, opevnenými a chránenými delostreleckými batériami a zamínovanými priestormi. Taktiež bola nemecká obrana posilnená tankami a obrnenými vozidlami.

Na dobytie týchto opevnených obranných pozícií a zlikvidovanie obrnenej nemeckej techniky boli potrebné čaty PTR (protitankových zbraní) a ženijné čaty na odstraňovanie (likvidovanie) nástražných systémov na prístupových cestách k cieľom ČA.

Dôkaz 6: Časť zo „Žurnálu bojových udalostí 3gvpp“ zo dňa 26.3.1945

26 марта 1945 года

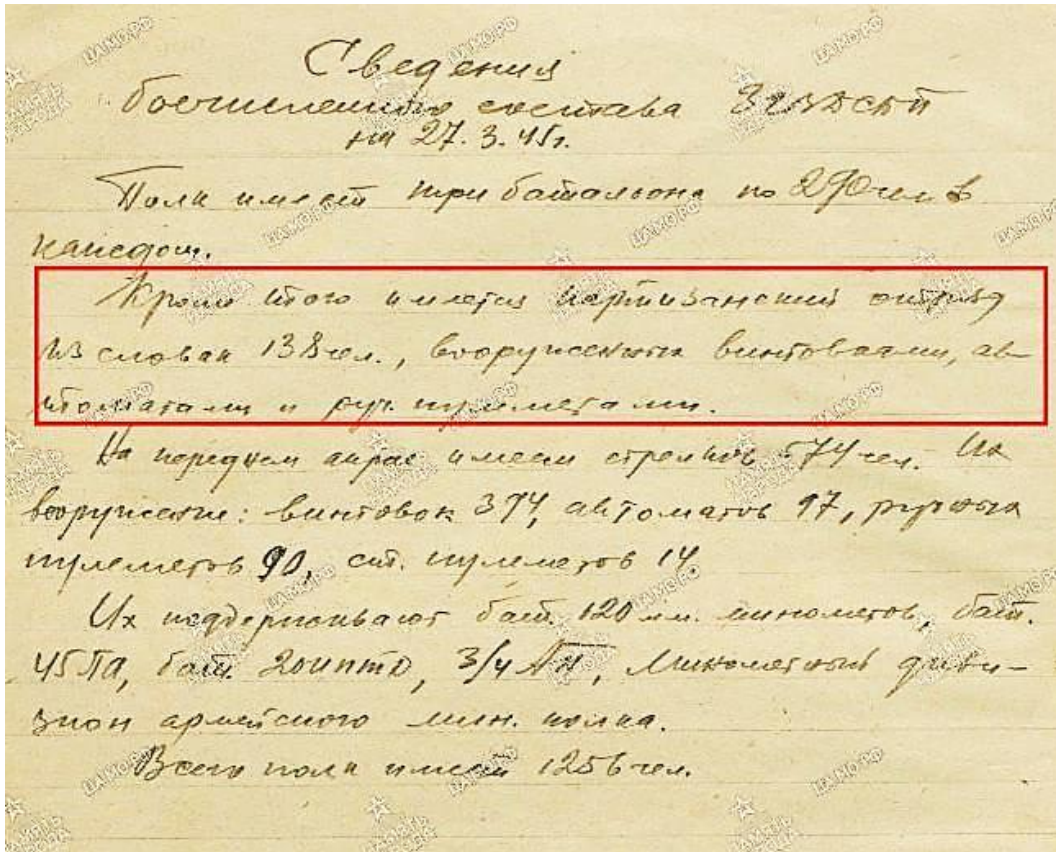
полк получил задачу наступать и овладеть д. Невизани, Слпчани, Мал. И Вел. Храшгяни. Выполняя поставленную задачу, командир полка решил: партизанский отряд с отделением сапер (ženistov), взводом ПТР действовать справа, ЗСБ действовать прямо, 2СБ - слева с задачей овладеть Невизани.

Preklad:

Plniac zadanú úlohu veliteľ pluku rozhodol: partizánsky oddiel z oddelením ženistov, čiast PTR (čaty protitankových zbraní) postupovať vpravo, 3. peší prápor rovno, 2. peší prápor po ľavej strane s úlohou ovládnuť – dobyť Nevidzany .

Veľmi zaujímavá informácia v kontexte dní po 31.3.1945 je hlásenie o celkovej sile 3gvpp z 27.3.1945 doplnenej počtom 138 slovenských partizánov. Zaujímavosťou je to, že z tejto informácie je jasné, že „partizánska skupina“ je vedená ako bojová sila.

Dôkaz 7: Dokument - Informácia o bojovej sile 3 gvpp z 27. marca 1945

Сведения о боевом численном составе 3 зв. ВДСП на 27.3.1945

Полк имеет три батальона по 290 человек в каждом.

Кроме того имеется партизанский отряд из словаков 138 человек, вооруженных винтовками, автоматами и ручными пулеметами...

На переднем крае имеем стрелков 574 человека. Их вооружение: винтовок 374, автоматов 97, ручных пулеметов 90, станковых пулеметов 14. Их поддерживают батарея 120 мм минометов, батарея 45ПА, батарея 20ИПТД, $\frac{3}{4}$ АП, минометный дивизион армейского минометного полка. Всего полк имеет 1256 человек.

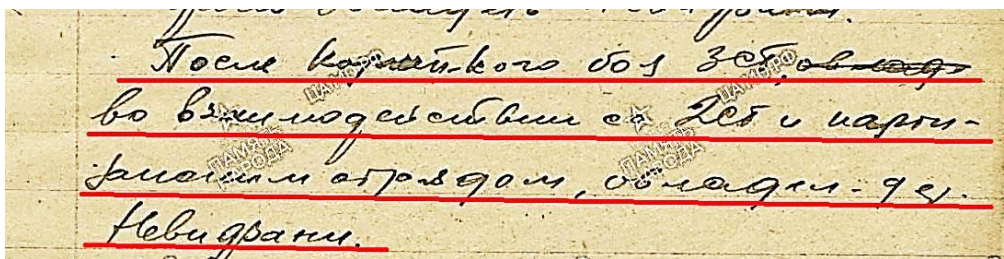
Preklad:

Informácia o bojovom zložení 3gvpp k 27.3.1945

Pluk má 3 batalióny po 290 ľudí v každom.

Okrem toho má partizánsky oddiel zo Slovákov 138 ľudí, vyzbrojených puškami, automatmi a guľometmi.....

Dôkaz 8: Časť zo „Žurnálu bojových udalosti 3gvpp“ zo dňa 27.3.1945

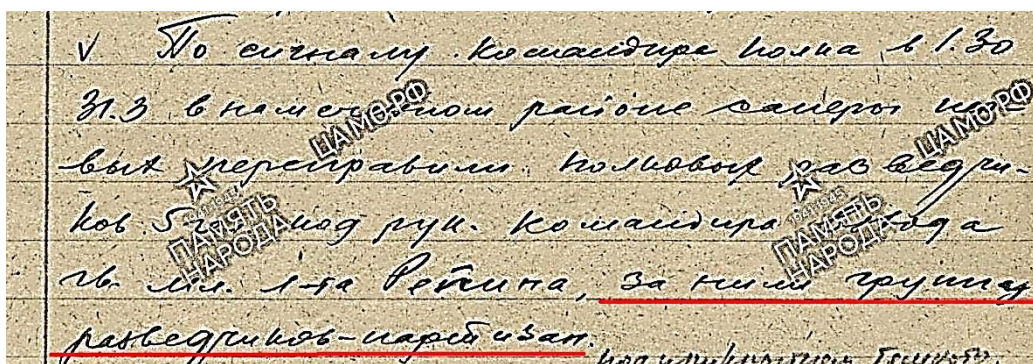
По окончании боя 30.3.1945
во время наступления с 2-м парти-
занским отрядом, с нами - 9 ч.
Невидзаны.

Preklad:

Po krátkom boji 3. peší prápor spolu s 2. peším práporom a partizánskym oddielom ovládli – dobyli Nevidzany.

Posledná spomienka na partizánov pri 3gvpp je zo dňa 31.3.1945 – t.j. zo dňa prekročenia rieky Nitra medzi obcou Dolné Lefantovce a Lovašovcami.

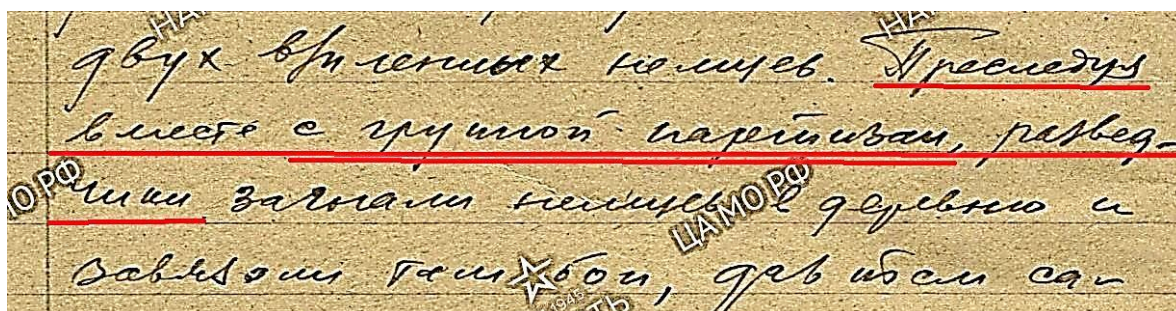
Dôkaz 9 a 10: „Žurnál bojových udalosti 3gvpp“ z 31.3.1945, dva posledné písomné zápisy o prítomnosti partizánov (slovenských) pri 3gvpp. Prechod rieky Nitra a útok na obce.

✓ По сигналу командира полка в 1.30
31.3 в назначенном районе саперы и
был переправлен полковой развед-
ков с 5-ю группой рук. командира
в. м. 1-го полка, за ними группы
разведчиков - партизан.

Preklad:

Po zaznení signálu veliteľa pluku o 1,30, 31.3.1945 ženisti v určenom mieste ako prvých prepravili rozvedčikov pluku, 5 ľudí pod vedením veliteľa Petina, **za nimi skupiny rozvedčikov - partizánov.**

гвух в/п человек командир. Преследует
вместе с группой партизан, развед-
чики за нами командир гвух и
доблестный командир, гвух и с

Preklad:

Prenasledovanie so **skupinou partizánov, rozvedčici** zahnali Nemcov do dediny (poznámka: Koniarovce).....

Toto je posledný „oficiálny“ zápis o existencii bývalých partizánov a vojakov Nitrianskej partizánskej brigády pri 3gvpp v mne dostupných zdrojoch - Žurnály bojových udalostí 3gvpp. Tu získané priame informácie končia dátumom 31.3.1945.

Pri hľadaní príčin - dôvodov prečo sa zrazu „stratil“ zo Žurnálu bojových udalostí 3gvpp oddiel slovenských vojakov a partizánov prišlo medzi mnou a mojim konzultantom v Rusku k výmene informácií o pôsobení Slovenskej armády na území SSSR od r.1941 až do roku 1943. Môjmu „kontaktu“ som zveril dôvernú informáciu zo života môjho otca. V čase 1941 až 1942 bol na ruskom fronte s Rýchlou divíziou a bol tam vyznamenaný ako Slovenskou armádou tak aj Nemeckou armádou.

Konzultant z RF nebol prekvapený.

Uviedol doslovne:

„Nepochybujem že partizánsky oddiel bojoval spolu s 3gvpp do polovičky apríla. Myslím, že tento oddiel bol nasadzovaný na najnebezpečnejšie úseky, čo potvrdzujú aj vzpomienky Vášho otca o boji pri Vrbovom a najmä príhoda s pripomienkou na sovietskeho dôstojníka skrývajúceho sa spolu z Vaším otcom za kopou hnoja. Myslím, že skutočnosť, že Československo (myslel asi Slovensko) bolo vo vojne proti ZSSR, bolo dôvodom pre takýto postoj k partizánom tým viac, že sovietski dôstojníci si boli toho vedomí. Boli si vedomí aj toho, že časť prítomných partizánov boli vojaci SA a boli na fronte proti Sovietskemu zväzu. To je história a z nej sa nedá uniknúť. Takže aj to môže byť dôvod, prečo účasť partizánov pri oslobodení Slovenska nie je zapísaná v dokumentoch a takto zhodnotená.“¹⁹

K samotným vyznamenaniam uviedol doslovne:

„Ďakujem za prepis a preklad dokumentu. Opis boja, ktorého bol účastníkom Váš otec je veľmi zaujímavý. A ja si myslím, že Váš otec dostal vyznamenania po zásluže. Zachránil životy svojich vojakov a zabil nepriateľského vojaka. Toto je záslužený dôvod na udelenie vyznamenania v akejkoľvek armáde a v akomkoľvek čase!!!“²⁰

Na margo ďalších možných ciest hľadania „stôp“ po slovenských partizánoch či skôr po mnou hľadanom Samostatnom československom batalióne (ako ho nazvala sama ČA v jednom z dokumentov, ktorý podpísal sám N.J. Veličko - komisár 3gvpp a G.A Pisarev – zástupca veliteľa pluku Gromova pre veci politické) uviedol nasledovné:

„Existuje ešte „Žurnál“ o zložení vojenskej jednotky, ktorý špecifikuje podrobnosti o príchode a odchode vojakov a dôstojníkov. Možno v tomto bude informácia a zapísaní partizánov do 3gvpp s uvedením mien a hodností. Kŕmiť (moja poznámka: asi v zmysle zásobovať a starať sa) 200 partizánov znamená, že oni museli byť zaevidovaný v dokumentoch vojenskej časti.“²¹

Na stránky či skôr k spomínaným dokumentom vyššie zmieneného Žurnálu sa mi nepodarilo dostať. Sú uvedené, ale nie dostupné pre širokú verejnosť cez internet.

Jeden pre mňa „nevysvetliteľný problém“ vyplývajúci z údajov Žurnálu bojových udalostí 3gvpp je, že pisateľ sa až moc snažil do popredia dávať – prezentovať účasť „inostrancov“ v ČA výlučne ako partizánov. Čo v riadnej bojovej jednotke ČA vlastne hľadal partizánsky oddiel!! Je to len pohľad na partizánsku minulosť členov jednotky? Alebo je to „záves“ prikrývajúci činnosť vojenskej jednotky (aj členov SA) v ČA.

¹⁹ Emailová komunikácia autora s občanom RF

²⁰ Emailová komunikácia autora s občanom RF

²¹ Emailová komunikácia autora s občanom RF

Samozrejme ak existovala aká taká dohoda o nezaraďovaní príslušníkov SA, resp. čsl. armády priamo do bojových útvarov ČA.

Zatiaľ poslednou dostupnou a použiteľnou informáciou zo Žurnálu bojových udalostí 3gvpp podľa mňa potvrdzujúcou „existenciu“ československej jednotky pri 3gvpp je paradoxne správa o sile 3gvpp ku dňu 9.4.1945:

Сведения о боевом численном составе 3 зв. ВДСП на 9 апреля 1945 года.

Всего в полку 958 человек

1СБ 172 человека, 2СБ 193 человека, 3СБ 138 человека, Стрелков 253 человека.

Винтовок 470 штук в полку, Автоматов 257, Ручных пулеметов 39, Станковых пулеметов 7, ПТР 14, Минометов 82 мм 19, Пушек 45 мм 10, Пушек 76 мм 1.

Preklad:

Informácia o bojovej sile 3gvpp z 9 apríla 1945

Spolu je v pluku 958 ľudí

1. PP 172 ľudí, 2. PP 193 ľudí, 3. PP 138 ľudí, pešiakov 253 ľudí.

Pušíek 470 kusov v pluku, samopalov 257, ručných guľometov 39, ťažkých guľometov 7, protitankových zbraní 14, mínometov 82mm 19, pušíek 45mm 10, pušíek 76mm 1.

Paradoxom tejto správy je, že neobsahuje informáciu o slovenských partizánoch, ale priamo potvrdzuje, že k 9.4.1945 (teda 1 deň po ovládnutí mesta Myjava a blízkeho okolia) už 3gvpp nedisponoval žiadnou organizovanou skupinou slovenských „bojovníkov“. No predposledný takýto „oficiálny“ údaj z 27.3.1945 (Dôkaz 7) uvádza, že 3gvpp ČA v tom čase disponoval silou 138 slovenských partizánov.

Vyššie uvedená informácia v spojení s informáciami v dôkaze č.7 znamená, že niekedy v čase od 27.3.1945 do 9.4.1945 československá jednotka pri 3gvpp ČA jednoznačne existovala. „Stratiť“ sa nemohla.

Kedy presne prestala existovať, t.j. bola „likvidovaná“, sa môžeme dozvedieť zo „svedectva“ npor. Jozefa Ozábala, v jeho osobnej zložke vojaka, ktorá je dostupná vo VHA Trnava a taktiež v súkromnom archíve autora.

Údaje v tejto osobnej zložke vojaka ako aj iné originálne dokumenty z jeho pozostalosti potvrdzujú existenciu československej jednotky, či jej členov pri 3gvpp práve a výhradne v čase, ktorý Žurnál bojových udalostí 3gvpp jednoducho nezaznamenal – odignoroval. V čase od 1.4.1945 do 9.4.1945 a následne aj cca do 11.4.1945.

Ďalšia existencia vojenského útvaru pri 3gvpp ČA v čase od 27.3.1945 do cca 10.4.1945 je dokumentovaná „bohužiaľ už len“ z originálnych dokumentov z pozostalosti po Jozefovi Ozábalovi, začiatkom roku 1945 nadporučíkovi spojového vojska Slovenskej armády.

Sú to originály dokumentov vystavené 3gvpp ČA (SPRAVKY a PREDLOŽENIA – ROZKAZY), informácie z osobnej zložky vojaka získané z VHA v Trnave, originálna korešpondencia Jozefa Ozábala s dvomi členmi partizánskeho vojenského útvaru pri 3gvpp ČA a nakoniec možno aj dve fotografie, ktoré podporujú dôveryhodnosť dokumentov z pozostalosti. Ako podporný prostriedok použijem tiež niektoré časti publikovaných textov o udalostiach týkajúcich sa oslobodzovania okolia Piešťan a Myjavy. Iné možnosti zatiaľ nemám.

Čo sa teda v ČA stalo, aké podnety (vonkajšie či vnútorné) vyvolali skutočnosť, že dovtedy (aj keď sporadicky a skromne) popisovaný vojenský oddiel slovenských partizánov sa z dokumentov ČA úplne vytratil.

Domnievam sa, že príčina je známa, „démonizácia“ (označovanie SA ako jediných zlých „čertov“) bývalých vojakov SA, bývalých partizánov hlásiacich sa ku jednotke kpt.

Trojanovi (popravený v roku 1953) a dokonca veliaci dôstojník tohto vojenského československého útvaru pri ČA bol tiež dôstojník SA vyznamenaný „aj Nemeckým vojenským vyznamenaním“ za účasť v bojoch na východnom fronte.

Konkrétnych páchatelov tohto stavu je viac a sú ako skupina známi. KSČ a jeho pravá ruka Zväz partizánov a neskôr SZPB. Ďalší hriešnici boli „len“ k tomuto účelu uspôsobené satelitne mocenské štruktúry, ktoré vykonávali z ich podnetu najšpinavšiu prácu: Komisia pre očistu verejného života, rôzne zložky ŠTB vrátane vojenskej kontrarozvedky, súdnictvo a justícia vo všeobecnosti.

A nesmieme zabudnúť, že toto všetko by nefungovalo bez tých jednotlivcov – verných a ešte vernejších, dychtiacich po naplnení svojich vlastných ambícií. Bez ohľadu na to aké dôsledky ich konanie vyvolá. A nakoniec známa pravda. História vždy písali a píšú víťazi.

Viem len jedno, a to že:

- 8.3.1945 bol daný protest povereníka pre vojenské veci proti zaradeniu príslušníkov Nitrianskej partizánskej brigády do Sovietskej armády.²² Ako tento protest skončil, resp. aké dôsledky zanechal už len v kontexte tohto zisťovania neviem. Práca sa zaoberá partizánskym hnutím teda aj Nitrianskou partizánskou brigádou rokov 1944 a 1945.

- o takomto vojenskom i keď ruské zdroje hovoria partizánskom zoskupení (čo je podľa mňa v danom čase nezmysel) pri 3gvpp ČA v súčasnej oficiálnej vojenskej historiografii zmienka chýba. Nepočítam práce miestnych historikov a články rôznych publicistov v regionálnej tlači. Tam sa však spomína Internacionálny prápor, ktorý ako bolo vyššie preukázané, bol činný „krátku“ dobu od 28.2.1945 do 12.3.1945 a jeho nezmyselné uvádzanie po tomto termíne do historickej praxe pravdepodobne úmyselne. Niekým kto mal z toho prospech. Pravdepodobne Pavel Mesjarik,²³ červenoarmejec pri 3gvpp ČA, jeden z čelných predstaviteľov ZSP a SZPB.

Čo je teda o tejto jednotke vojakov a bývalých partizánov známe mimo údajov z CANORF.

Podľa dokumentov v osobnej zložke vojaka npor. Jozef Ozábal 27.3.1945 prekročil líniu frontu v oblasti Gýmešských Kostolian (dnes Kostolany pod Tribečom) a pristúpil k ČA p.p. 59865.

Dôkaz 11: Údaj z osobného záznamu vojaka str. 6²⁴

Dôkaz 12: Časť životopisu napísaného v máji 1945 – súčasť osobného záznamu vojaka²⁵

²² Zdroj: http://www.vhu.sk/data/files/792_zbierka-partizanske-hnutie-1942-1945_8.pdf

Dokument je súčasťou práce vypracovanej pre vnútornú potrebu KSS z roku 1974 „Zbierka Partizánske hnutie 1942 – 1945, Inventár“ autorov: Júlia Hautová, Mária Stritencová, Ústav marxizmu-leninizmu ÚV KSS Bratislava

²³ Pavel Mesjarik je z veľkou pravdepodobnosťou aj „autorom“ dezinformácií o bojoch Internacionálneho práporu v čase od 20.2.1945 až do konca apríla. Na jeho „Dielo“ -informácie v ňom sa odvoláva aj autorka už skôr zmieneného diela Nitrianska partizánska brigáda pani PhDr. Marta Haličková

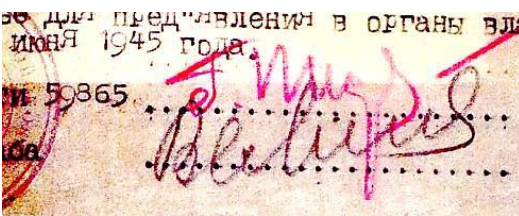
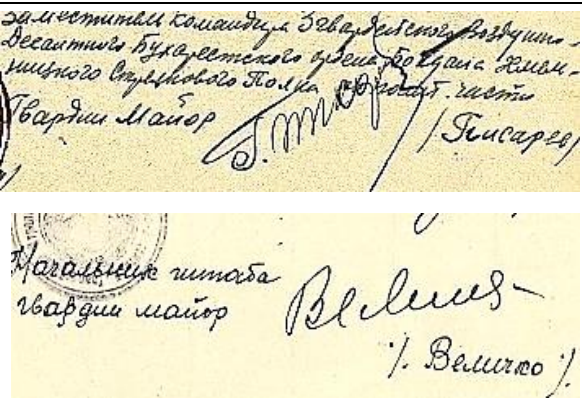
²⁴ Osobná vojenská zložka vojaka VHA Trnava

²⁵ Súkromný archív z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

Dvadsaťkeho marca t.j. som nastúpil na ústavnú liečbu v vojenskom lekárníckom ústave v Píšťanoch, odiaľ som sa po doputí o volaní ruskej operácie z hroma materialil dňa 17. marca a toho istého dňa som prešiel bojovú líniu pri gy-mištych Šostolavoch a hlásil som sa na veliteľstve ruskej bojovej jednotky p/p 59865 do broslav do tja prsti nemcom. Bol mi verej parhírúsky oddiel, s ktorým som v rámci ruskej jednotky bojoval do 10. apríla, kedy bola parhírúska jednotka pre malý počet rozpuštená a ja som bol prepustený s rozkazom hlásit sa v ústroslovenských vojenských orgánoch v tomto meste u. /Váh. Príslušie do hlady máim.

Dva doklady „SPRAVKY“²⁶ vydané npor. Jozefovi Ozábalovi ČA p.p. 59865 dňa 26.3.1945. Za veliteľa pluku je podpísaný zástupca veliteľa pluku Gromova – Garvarta pre veci politickej G.A. Pisarev, kto sa podpísal za náčelníka štábu Velička s určitostí tvrdiť nemôžem. Domnievam sa však, že sa môže jednať o veliteľa 1. pešieho práporu A.J. Baldeckého. Podľa identifikácie podpisu G.A. Pisareva a ďalej aj N.J. Velička je zrejmé, že ČA p.p. 59865 bol 3gvpp.

Dôkaz 13: Zistenie – identifikácia podpisov na dokumentoch vydaných

Podpisy na dokumentoch npor. Jozefa Ozábala	Podpisy z iných dokumentov získaných z CANORF: G.A. Pisareva a N.I. Velička
	

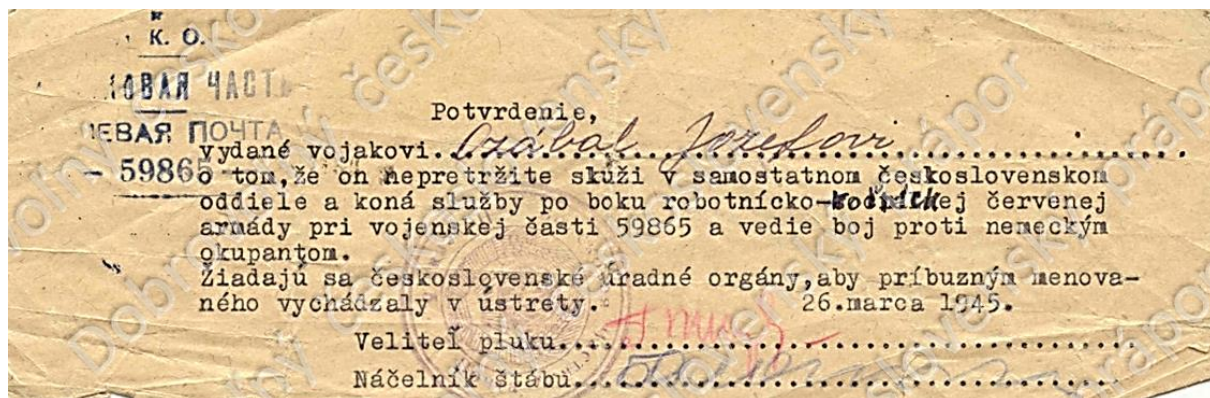
²⁶ Súkromný archív z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

Dôkaz 14: „SPRAVKA“²⁷ vydaná npor. Jozefovi Ozábalovi ČA p.p. 59865 dňa 26.3.1945.

Za veliteľa pluku je podpísaný zástupca veliteľa pluku Gromova – Garvarta pre veci politické G.A. Pisarev, kto sa podpísal za náčelníka štábu Velička z určitou tvrdiť nemôžem. Domnievam sa však, že sa môže jednať o veliteľa 1 pešieho práporu A.J. Baldeckého.

Dôkaz 15: „SPRAVKA“²⁸ vydaná npor. Jozefovi Ozábalovi ČA p.p. 59865 dňa 26.3.1945.

Jedinou záhadou týchto SPRÁVOK je dátum vystavenia 26.3.1945. Npor. Jozef Ozábal udáva dátum 27.3.1945. Túto záhadu - nezhodu by som mohol vysvetliť z vlastných spomienok z rozhovorov, ale uspokojím sa s tým, že snáď ruský pisár si zmýlil deň.

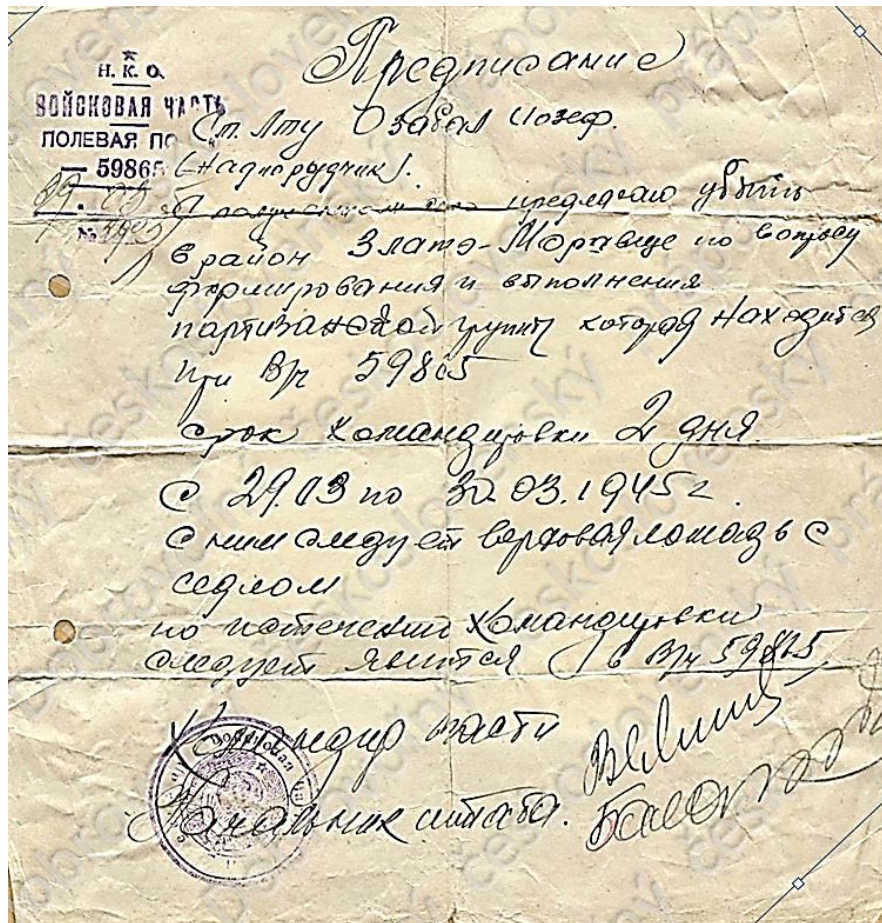
Dňa 29.3.1945 dostal npor. Jozef Ozábal od ČA p.p. 59865 ROZKAZ „PREDPISANIE“²⁹:

²⁷ Súkromný archív z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

²⁸ Súkromný archív z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

²⁹ Zdroj súkromný archív autora – pozostalosť po npor. Jozefovi Ozábalovi

Dôkaz 16: ROZKAZ „PREDPISANIE“ vydaný ČA p.p. 59865 zo dňa 29.3.1945:

Za veliteľa pluku je podpísaný náčelník štábu 3gvpp N.J. Veličko, kto sa podpísal za náčelníka štábu neviem. Môže sa jednať o veliteľa 1. pešieho práporu A.J. Baldeckého . Tento dokument, ROZKAZ, je z môjho pohľadu veľmi dôležitý.

Je písaný rukou, obsahuje dátum vystavenia a obsahuje podpis veliteľa aj náčelníka štábu ČA p.p. 59865 k dátumu vystavenia. Dokument bol vystavený na papieri veľkosti formátu A4. Preto to poskladanie viditeľné na kópii originálu. Plnil určite tiež funkciu priepustky pre hliadky ČA hliadkujúce na obsadenom území okolia Nitry a Zlatých Moraviec.

Aj samotný obsah PREDPISANIA - ROZKAZU.

1. potvrdzuje k dátumu 29.3.1945 existenciu „partizánskej“ skupiny pri 3gvpp ČA
2. a zároveň potvrdzuje, záujem ČA o jeho ďalšiu existenciu zväčšením jeho počtu a jeho sformovanie pre obdobie po 30.3.1945

Dokument ukladá npor. Jozefovi Ozábalovi úlohu doplniť a sformovať partizánsky oddiel existujúci pri ČA p.p. 59865 posilami z rajónu Zlatých Moraviec. Na splnenie úlohy dostal čas 2 dni - 29.3.1945 a 30.3.1945. K tomuto účelu sa mu poskytuje jazdecký kôň a po skončení misie sa má npor. Jozef Ozábal hlásiť vo vojenskej časti 59865.

Z veľkou pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou môžem povedať, že npor. Jozef Ozábal úlohu stanovenú Rozkazom splnil. Mimo iného aj z dôvodu, že rajón Zlatých Moraviec mu nebol cudzí. V Zlatých Moravciach žil od roku 1922 až do roku 1939 a v tej dobe mali jeho rodičia trvalý pobyt v Zlatých Moravciach.

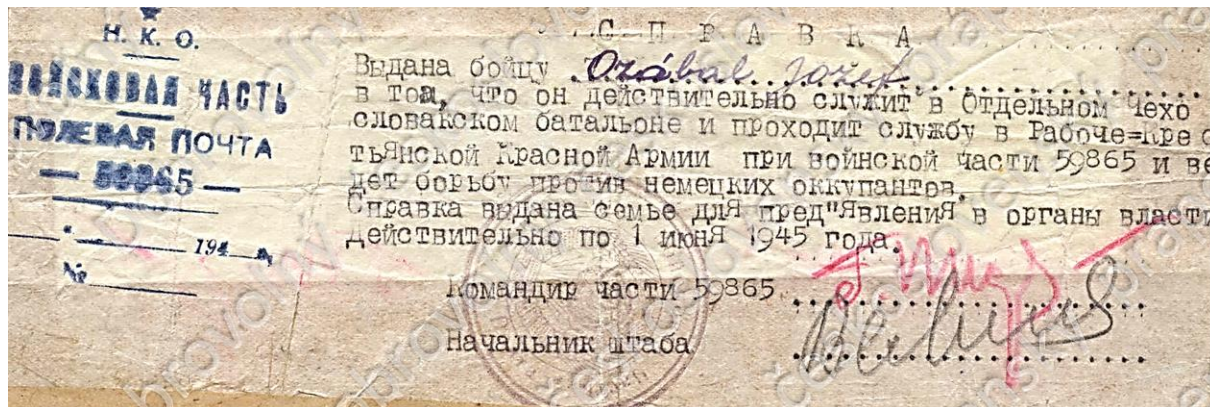
A napokon o tom, že úloha z príkazu bola najpravdepodobnejšie splnená svedčí priamy svedok príchodu npor. Jozefa Ozábala k „partizánskej“ skupine, bývalý partizán oddielu

kpt. Trojana Štefan Korec vo svojom liste z 22.3.1946 adresovaný Jozefovi Ozábalovi v tom čase pôsobiaceho v Turnove.

Tento dôkazový materiál uvediem nižšie .

Npor. Jozefovi Ozábalovi boli vydané 3gvpp aj ďalšie dokumenty:

Dôkazy č. 18 SPRAVKA o službe v Samostatnom československom batalióne³⁰

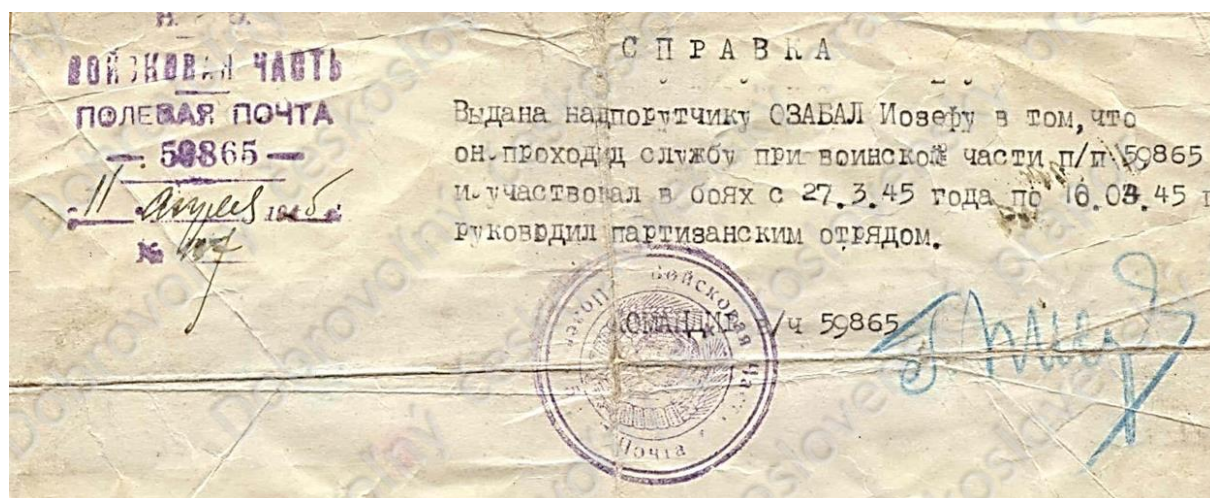

V tomto doklade ako jedinom oficiálnom doklade 3gvpp je uvedený názov jednotky **SAMOSTATNÝ ČESKOSLOVENSKÝ BATALIÓN**.

Tento dokument si dovoľujem považovať za úradné potvrdenie názvu čsl. jednotky pri ČA. Dátum vystavenia nie je uvedený, ale podpisy patria jednoznačne zástupcovi veliteľa 3gvpp Gromova, G.A. Pisarevovi a náčelníkovi štábu tohto pluku N.J. Veličkovi.

Čo iné už môže byť v tomto prípade dôveryhodnejšie ako doklad **POTVRDENÝ** a **PODPÍSANÝ** kompetentnými osobami. Jedine už len písomný príkaz veliteľa pluku či nadradenej divízie o nutnosti doplniť a sformovať túto vojenskú silu pri 3gvpp ČA by mal väčšiu výpovednú hodnotu.

Dôkazy č. 19 SPRAVKA potvrdzujúca dĺžku „služby“ pri 3gvpp ČA (p.p. 59865)³¹

³⁰ Osobný archív autora z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

³¹ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi

Doklad SPRÁVKA № 437 z 11. apríla 1945 vydaný Jozefovi Ozábalovi, potvrdzujúci, že bol v službe pri ČA p.p. 59865 v čase od 27.3.1945 do 10.4.1945 a počas tejto doby bol veliteľom partizánskeho oddielu. Teda potvrdzuje status npor. Jozefa Ozábala nie len v rámci jemu zverenému oddielu, ale dá sa povedať, že aj v rámci 3gvpp. Tento dokument, SPRÁVKU, za veliteľa 3gvpp Gromova podpísal jeho zástupca pre veci politické Pisarev.

Ďalší údaj tentokrát z osobnej zložky vojaka npor. Jozefa Ozábala dáva možnosť ozrejmiť si, kto boli členovia tohto partizánskeho oddielu pri ČA.

Dôkaz 20: Údaj z osobného záznamu vojaka³²

54. Bol u partizánov ~~Podľa bodu 49 a 50 ad 4. Dobrovcl.čs. batalion sa skla-~~ ^(LH)
~~dal väčšinou z partizánov býv. oddielu partizánov kpt.~~
v ktorej jednotke ~~Trojana, ktorí prešli o Vianociach 1944 cez Hron k rus-~~
~~kej armáde. /p.p. 11. V. W. /~~

Podľa tejto informácii (a prečo jej neveriť) vyplýva, že väčšiu časť členov oddielu tvorili bývalí partizáni tzv. 3. práporu Nitrianskej partizánskej jednotky známeho ako oddiel kpt. Trojana. Veď napokon aj v ďalšom dôkaze č. 22 sa k tomu hlási aj Štefan Korec.

Dôkaz 21: Údaj z osobného záznamu vojaka.³³

59. Slúžil v spojeneckej armáde (od kedy do kedy) v akej funkcii a kde, z akého dôvodu, či mal súhlas príslušných československých orgánov ~~Podľa bodu 49 a 50. Súhlas čs. orgánov som~~
~~nemal, lebo nebolo času si ho vyžadovať. Pri mojom príchode k jednotke~~
~~RA bol čs. samostatný batalion bez veliteľa. Bolo nutné ho ihneď prev-~~
~~ziať. Poslal som hlásenia poľnou poštou, či boly doručené neviem. Zo~~
~~Senice n. Myj. som poslal v rýchlešti a pre nedostatok času hlásenie~~
~~ústne prostredníctvom int. dôstojníka čsa, s ktorým som sa tam stretol~~
~~či bolo podané, neviem. Po príchode domov som podal hlásenie na Sväze~~
~~slov. partizánov, ustne, kpt. Nemcovi.~~
60. Nastúpil službu v československej armáde v zahraničí ihneď po podaní prihlášky (oneskorenie ná-

Uvedené údaje dopĺňajú prechádzajúce informácie o čsl. jednotke pri ČA. V čase príchodu npor. Jozefa Ozábala bola jednotka bez veliteľa a bolo potrebné sa jej ujať.

³² Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi - osobná vojenská zložka

³³ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi - osobná vojenská zložka

Dôkaz 22: Úryvok z úvodu listu bývalého vojaka – partizána Štefan Koreca z 22.3.1946 nadp. Jozefovi Ozábalovi³⁴

Dňa 22. 3. 1946.

Pán nadporučík,

Keď sa pozriete, a zavrúte, možno budete liadi, lebo takto Vám píše
má mim hl' vám to píše. Ale aby som Vám kned' obgarnit' toho
píše toho váš to spíše. Písače a veľa sa ešte zapamätáť
ešte ma ten čas keď ste prišli k tým partizanom, ktorí
boli v Ruďej armade, tam bol som pri Nále v Homyč Lefan.
Lovič, a pamätám sa na vašu aspiranta v klobou na tom
vypravoval o tým majarom o jeho poručení, tak je to ten čo
vám to píše, ten čo a daniel toho prvého poručavol aj
v tým par chlapci, ten sa zapamätajte. Pán nadporučík
tak aby ste vedel o čo ide, ide o veľkých, má to som
shuvínosti tam boli tak aj o Vás a je, mána veľa, že by
ste aj Vy tým mier došli. Chceli by sme totiž, akonáh
akoni by skupinu, ktorá bola v Ruďej armade, a mier by sme
chceli dokazať a ukázať verijati, ved' o vaš mihle mi
mihle píše, ja som o tomto vypravoval chlapcom a potom som
informoval o tom aj jtkp. Trpava ktorí bol prvým veliteľom aleba
ako partizanovej skupiny, ale nie veliteľ v Čechobrodské dobrovoľníck
kolóniu v Ruďej armade, a on s tým mihle, že by sme si mohli
všetchny let vypr' som Vás obdržoval každý listom, a dufam
že prídete vo Vás vojaka a chlapci ktorí by sa o vás veľký
Hil chlapci čo shuvínosti tam boli pokrval, pokrval budú ma-
me. Trpava ešte Trpava sa rozhodil, že by chlapci veľa ma-
nie doloť spomenúcie a veľké mána je poručení toho som ma
spomínal aj Vás a on s tým mihle, a ten kto mána
nie volit keď ten rovia mána, a potom mána si vy
aj vaše majku by skupinu, že ste mána mána býva a mána
by sme ju potom veľké spusti. Tak som odpovedi Vám
obpred d'ňaj.

Korec

adresa: Štefan Korec
vynoháčskich
Dňa
Zahradníkov d'č. d. d.

³⁴ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi

Zo začiatku listu je zrejmé, kde sa Jozef Ozábal stretol s pisateľom listu Štefanom Korecom. Z dôvodu značnej nečitateľnosti rukopisu uvádzam doslovný prepis dokumentu:

„Pán nadporučík

22.3.1946

*Iste sa divíte a zarazíte na tomto liste, lebo ťažko Vám príde na um kto vám to píše. Ale aby som Vám hneď objasnil kto to píše tak Vám to opíšem. **Poznáte a viete sa ešte rozpamätať ešte na ten čas keď ste pristupovali k tým partizánom, ktorí boli v Rudej armáde, tam kdesi pri Nitre v Horných Lefantovciach, a pamätáte sa na toho ašpiranta o ktorom sa tam vyprávalo s tým majorom o jeho povýšení, tak je to ten čo Vám píše, ten čo odišiel toho mŕtveho pochovať aj s tými pár chlapci, len sa rozpamätajte. Pán nadporučík tak aby ste vedeli o čo ide, ide o všetkých nás čo sme skutočnosť tam boli tak aj Vás a je možná vec, že by ste i Vy tým niečo dosiahol. Chceli by sme totiž utvoriť akúsi tú skupinu, ktorá bola v Rudej armáde a niečo by sme chceli ukázať verejnosti, ved' o nás nikde nič nikto nevie. **Ja som o tom rozprával chlapcom a potom som informoval o tom aj štkp. Trojana ktorý bol našim veliteľom ale len ako partizánskej skupiny, ale nie veliteľ v Československého dobrovoľného bataliónu v Rudej armáde, a on s tým súhlasil, že by sme si mohli*****

.....
Nehnevajte sa že som Vás obťažoval takým listom, a dúfam že nájdeme u Vás vojaka a chlapa ktorí by sa o nás všetkých tých chlapcov čo v skutočnosti tam boli postaral, pokiaľ bude možné. V prvom rade Trojan sa zasadil, že tí chlapci všetci môžu dostať vyznamenania a všetci musia byť povýšení tak som mu spomenul aj Vás a on z tým súhlasil, a bez toho nemôžem nič robiť keď ten zoznam nemám, a potom neviem či vy aj máte nejakú tú legitimáciu, že ste sa zúčastnili bojov a my by sme ju potom nejako vymohli. Za skorú odpoveď Vám vopred ďakujem.

Korec“

Štefan Korec
Vysokoškolák
Brno
Záhradníkov 24 č. dv. 2

Pisateľ listu Štefan Korec hneď úvodom osvetľuje, kde npor. Jozef Ozábal pristúpil k ČA resp. partizánom pri tejto jednotke ČA. Nad Hornými Lefantovcami. Žurnál bojových udalostí 3gvpp jasne hovorí kedy, v ktorých dňoch tam ČA bola - 30.3.1945. Ráno 31.3.1945 už bol zahájený prechod cez rieku Nitru pri Dolných Lefantovciach. Tiež uvádza, že tam nad Hornými Lefantovcami npor. Jozef Ozábal hovoril s majorom ČA o jeho povýšení. To pravdepodobne nasvedčuje o formovaní – reorganizácii partizánskej skupiny.

Ďalej Štefan Korec priamo potvrdzuje, že zastupuje väčšiu skupinu členov oddielu, ktorá pred 12.3.1945 patrila k Trojanovým partizánom. Potvrdzuje tým údaj npor. Jozefa Ozábala (dôkaz 20) v jeho osobnej vojenskej zložke o zložení čsl. práporu pri ČA.

No najhlavnejším údajom v predmete tohto „bádania“ je, že Štefan Korec úplne samozrejme a bez pochybností píše o existencii dobrovoľného československého práporu (bataliónu) v Červenej armáde (Rudej armáde). Mimo skôr uvedenej SPRÁVKY

(ktorý považujem za tzv. úradný dokument) je toto druhý dokument (ak neberiem do úvahy údaj z osobnej vojenskej zložky npor. Jozefa Ozábala), kde je existencia takejto jednotky priamo potvrdená. Aj keď nie úradne. Bol vystavený rok po vydaní dokumentov ČA a vzniku zápisov v osobných vojenských spisoch Jozefa Ozábala. Teda ich vzájomná previazanosť v zmysle potvrdzovania si niečoho, čo neexistovalo, je vylúčená.

Z celého textu listu vyplýva, že skupina bývalých členov tohto oddielu (neskôr som zistil, že z Bošian alebo jeho blízkeho okolia) žiadajú otca, aby sa ich ujal ako veliteľ nanovo (po ukončení vojny) sformovanej jednotky a pomohol im dosiahnuť zaslúženej odmeny (povýšenia a pravdepodobne aj iné možno finančné odškodnenie). Ako pisateľ listu uvádza, už v tom čase o ich činnosti nikto nič nevedel.

Npor. Jozef Ozábal v nasledujúcich listoch potvrdil ochotu pomôcť a z celej korešpondencie vyplýva, že pomáhal organizovať stretnutie členov oddielu za účelom ich nového sformovania. Našťastie npor. Jozef Ozábal bol pedant a písomnosti si robil v kópiách. Z uvedeného dôvodu sa text jeho odpovedí zachovali v jeho pozostalosti.

Dokaz č 23: Odpoveď npor. Jozefa Ozábala Štefanovi Korecovi z 26.3.1946³⁵

2 x

-Korec

K o n c e p t

T u r n o v , 26. 3. 1946.

Milý kamarát !

Dobro si predpokladal, že Tvoj list ma prekvapí. Prekvapil ma, a to dost silno, lebo, ver mi, ja som už skoro zabudol, že som kedysi dávno bol ako dobrovoľník v dobrovoľnom československom batalione RA. Isté mi prepáčiš, že sa na Tvoju osobu neviem rozpačiť, lebo veď sme na dost málo videli. Ja som prišiel, Ty si odchádzal. To však na veci nič nemení. I tak sme prišli, lebo účasť v takej bojovej jednotke viackrát viackrát, ako priateľstvo naviazané niekde na korze, v škole, alebo na hrišti.

Ako sa pozerám na vso ja ? Svoju osobu som nepokladal za tak dôležitú, aby som pre ňu sňahal nejaké výhody a preto som sa nezapísal ani nič organizovať. Predpokladal som totiž, že ostatní naši chlapi dobrovoľníci 88. batalionu u RA, ako bývalí partizáni, sú organizovaní vo Sväze partizánov a že sa im dostane zaslúženej odmeny, keď predložia doklady o účasti v bojoch v rámci batalionu. Hneď po mojom príchode k batalionu som totiž zriadil, že štáb nám vydal doklady v reči ruskej i slovenskej. Myslíš, že všetci chlapi si uchovávali tieto lístky, keď sú nie za účelom vymáhania výhod, tak aspoň na pamiatku. Ja sám ho mám oschovaný /: neviem presne kde, ale kdeasi medzi dokladmi bude /: a okrem našich domov som so s nimi ešte nikde nevytasil. Teda v predpoklade, že činnosť v našom batalione bola pre chlapcov len pokračovaním partizánskej činnosti, a že sa bude ocenať, som nič nerobil. Podľa Tvojho listu predpokladám, že sa tak nestalo. Zároveň teda súhlasím s tým, aby sa batalion zorganizoval, aby ostal i naďalej organickým celkom a poprípade aby sa zasadil za zaslúženú odmenu svojich členov. Dalej, aby informoval verejnosť o svojej činnosti či už článkami do novin, alebo vydaním uhrnutej publikácie. To by sme museli prejednať potom spoločne a spracovať každý to, čoho bol svedkom. Toto je ovšem vec druhoradá. V prvom rade dať batalion dokopy.

³⁵ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi

Desiatnik aspirant, ktorému si odovzdal písomnosti, bol v boji pri Vrbovcu zranený a odsunutý do nemocnice. Písomnosti prechádzaly potom z ruky do ruky. Nakoniec ich mal "bojca" Boris. Iste sa psmúť na neho. Mali sme len jedného a čiernou breťou a fuzami. A to bol on. Keď naše rady zriedly tak, že sme nemohli byť použiti samostatne, boli sme likvidovaní. Niekoľko chlapcov ostalo u ruských rôt. Ja som dostal písomný rozkaz hlásiť sa v Novom Meste u šp. poštáky. Tým naša činnosť prakticky skončila. Medzi tými, čo ostali, bol i Boris. V posledný deň pred mojím odchodom som s ním bol. Bol u seba všetky záležitosti. Keď si ich odovzdal, lebo som ich chcel použiť na rozno hlásenia /: určite podpísať v boji, činnosť a pod.:/ . Musel som však na chvíľku odskočiť a nechal som Borisa čakať na ulici. Išiel som na štáb zakročovať proti vojakom RČ, ktorí nemovoľne brali sedliakov kosa a potom ich museli vrátiť. Keď som sa vrátil, bol už Boris preč, lebo rata, u ktorej bol, medzitým odišla. Stretol som sa s ním ešte raz, už po vojne, v Bratislave. Ale zase som mal čas vyhodzený tak na uzko, že som si s ním len ruky podal a zabudol som sa ho spýtať na písomnosti batalionu a dokonca i na adresu. Ako viete, je z Brezna n. Hronom. Pokusím sa ko najst cestou MNV v Brezne. Prípojeme Ti opis listu, ktorým sa na MNV v Brezne obraciam.

Táto prípojeme list, vlastne opis listu pre Borisa, aby si bol informovaný, čo som vo veci urobil. Ako z listu vidíš, žiadam Borisa, aby zápismy poslal Tebe. Ak ich nemá, žiadam ho o pomoc pri zisťovaní príslušníkov nášho batalionu. A v tom prípade budeme musieť dať výzvu do novín, prípadne i do rádia, aby sa chlapci poprihľadovali na Tvoju adresu. Ja som totiž dosť naplno zapojený v čom hodne starostí, takže nemohol by som dúčať za to, že zvládnem agendu, spojenú s organizovaním. Prosím však, aby si ma o všetkom informoval a prípadne si vyžiadal pokyny. Teda, prvá práca, ktorú treba spraviť: výzvy do Pravdy a do Česú a bratislavskej vysielacke. Výzvy súi tohoto znenia: Príslušníci bývalého dobrovoľného československého batalionu u rubej armády, ktorý bojoval v rámci guardijského pluku od pozícií na Hrone až na západné hranice Slovenska sa vyzývajú, aby udali svoje zákaz terejšie bydlisko na adresu Stefan Kórec, vveckoškolač, Brno, Zahradníkovy ul. 24, š. dv. 2. Isteže sa Ti na tuto výzvu priblížia aspon niekoľkí a od tých sa potom dozvieme o ostatných. Ďalšou prácou bude dohodnúť sa s nimi, či chcú /: a ako píšeš ju vás už viacej, ktorí chcete /: a kedy by sme sa mohli stretnúť. Ostatné by sa dohodlo potom. Určili by sme prípravný výbor /: streje-štyria /:, ktorý by pripravil všetko potrebné k stretnutiu, prípadne návrhy a pod. Myslim skutočne, že všetci príslušníci batalionu máme právo na priznanie a uznenie nášho batalionu ako bojovej jednotky, rovnocennej i zahraničným jednotkám. Tu vychádzam z toho stanoviska, že keď bol priznaný charakter zahraničných vojakov chlapcov, ktorí sa dostali do našej zahraničnej armády 24. apríla 1945 a prakticky sa bojovali v beo nezúčastnili, ktorí boli a su organizovaní vo Sväze zahraničných vojakov, a su účastní všetkých výhod, ktoré z toho plynu, musia im byť aspon na roven postavení naši chlapci z č. arm., ktorí miesto toho, aby sa po oslobodení ich územia odobrúli demov. a stáhli sa za vyhodami, pričlenili sa dobrovoľne k oslobodzeneckej armáde a v jej radách sa bili a padli.

To by vyslím bolo všetko, čo by som Ti mal teraz napísať. Keď budeš zase potrebovať, obráť sa na mňa. Velmi rád, pokiaľ budem ešte, pomôžem. A prosím Te, informuj ma o priebehu akcie.

Nakoniec pripomenku: Zasludni na xxx adresu, na ktorú si mi teraz písal a oprav si ju:

por. Jozef Ozábal,

Turnov, pošt. pr. 80.

Túto adresu cznda i chlapcom, ak by ju niektorý chcel.

S priateľským pozdravom

~~záujem, keď Ťa prosím, či sa prvými prísť do mojej vojny, a ak to môžeš.
 Tá vojna nám ešte neprebehla, ale teraz sa začína a ide o to, aby sme sa
 mohli na jej študii zúčastniť a týmto spôsobom sa môžeme dostať do
 jej reči, sledovať všetko čo sa deje, bolo rozhodnuté by bolo
 v posledných najväčších vojnách a posledný jej mesiac. Tu tu
 prosím keď sa aj ty najprv do prvej a druhej vojny, vtedy je akoby
 vojny, ktoré ja tu nie som, a ak, vtedy to prichádza do
 čísel, keď potom rozhodnutie vstúpiť do prvej a druhej vojny. Ja totiž
 som tu bol vtedy prvýkrát na tomto mieste, vtedy som prichádzal
 do. dôležit. bol. v posled. mesiaci som napísal ale do by sa
 potom muselo napísať správa. Týmto rozhodnutím a správy
 tu všetko najlepšie. Pochopím sa, že to bolo rozhodnutie prísť, do je
 moje pismo, ktoré rozhodne a správa prichádza vtedy keď
 to tu prečítáš.~~

~~S videním~~

~~Ozábal~~

Z dôvodu značnej nečitateľnosti textu uvádzam jeho doslovný prepis bez jazykovej úpravy.

Milý kamarát!

Brno 3.3.1946

Predovšetkým Ťa čo najsrdečnejšie pozdravujem a prajem Ti všetko najlepšie. Čo ako sa máš? Čo kombinuješ ohľadom tej našej veci? Nevieť kedy sa máme aktívne zapojiť do toho organizovania ale nesmieme tým otáľať, musíme to spraviť čím prv, aby sme už konečne boli všetci pohromade tak ako sme sa boli tam nafotili a aby sme už konečne jeden krát dosiahli čo nám prináleží a na čo máme nárok. V prvom rade budem potrebovať opisy tých Ruských bumažok, tak som sa už rozhodol tu v Brne dáť vytlačiť také formuláre, a potom by sa vpísalo len meno chlapca ktorí tam skutočne boli, a to by bol ako doklad každého jedného lebo hromadne na jednej listine by to byť nemohlo, to by bol akýsi opis dokladu, lebo Trojan mi odporúčal, aby sme si tie papiere s rúk nedali a na tie papiere, že bude on osobne vymáhať voj. Vyznamenanie, a to bude tiež doklad to bude tiež doklad o hodnosti ktorú mal v ruskej armáde. Pri účasti všetkých by sa napísala rezolúcia, ktorú by sme zaslali na Sväz slov. partizánov a jednu Zväzu zahraničných vojakov a jednu na ruské vyslanectvo do Prahy a prípadne by sme mohli tiež poslať aj nášmu bývalému útvaru do Ruska, prostredníctvom Rus. vyslanectva. Len neviem ako sa do toho dať, všetko by dobré bolo keby som dostal tie papiere a potom by som dal narobiť pozvánky už na určitý čas kedy by to najlepšie vyhovovalo a začali by sme už potom aktívnu činnosť, na tie pozvánky by som dával prozatím len razítka part. brigády kpt. Trojana, to preto aby chlapci ktorí sú narukovaný mali sa niečím preukázať. Z tým prípravným výborom neviem ako to mám spraviť, to bi sme sa museli my niekde zísť a potom určiť pár chlapcov, ktorí by sa skutočne o to starali aby bolo skutočne všetko pripravené. Okrem pozvánok by bolo tiež treba dať aj výzvu do rozhlasu a tiež do

niektorých novin, len že to bude spojené s výdavkami a mi ako začiatovníci ich nemáme, tak by sme si museli niekde vyžiadať nejaké finančné prostriedky. O to nejde že xxxxx, ved' oni mne ten návrh dali a ja som si istý, že každý by stým súhlasil, ved' o nás sa skutočne nevie, o nás vedia len tí ľudia s tadiaľ kde sme bojovali, ľudia okolia Hronu a až po naše hranice, treba je oboznámiť celú verejnosť o našich bojoch, xxxxx by treba ísť potom na zväz a informovať sa o všetkom. Ja teraz niekedy pôjdem domov a budem chlapcov informovať o veciach, lebo posledne keď som bol doma, tak prišli za mnou a pýtali sa, že či som už písal tomu nadp. čo pristúpil k nám, teda jedným slovom záujem je veľký o ten náš batalión, a bolo by najlepšie už s tým

-Druhá strana-

začať, tak Ťa prosím, čím prv mi napíš čo mám robiť, a ako to začať. Tie výzvy som ešte neposielal, ale teraz zrovna ich idem poslať, nechávam už aj štúdie stranou čo chcem skutočne niečo dosiahnuť ohľadom tej veci, obetujem všetko len pre chlapcov, lebo skutočne tí ktorí si zasluhujú najväčšej úcty a pochvaly ju nemajú. Len Ťa prosím zapoj sa aj Ty do práce a dávaj my rady čo ako robiť, všetko ja to už nejako zvládnem, a až nám to pôjde dobre tak potom ukážeme verejnosti čo sme a čo sme boli. Ja takisto som už bol však pracoval na tom poli, začal som písať Boje čsl. dobrov. bat. v Rud. armáde niečo som napísal ale to by sa potom muselo vojensky spracovať. Týmto končím a prajem Ti všetko najlepšie. Nehnevaj sa, že Ti tak špatne píšem, to je moje písmo také žalostné a šporujem papierom však hádam to len prečítaš.

Do videnia

Korec

Dokaz č. 25: Odpoveď npor. Jozefa Ozábala Štefanovi Korecovi³⁷

Turnov, 6. 4. 1946.

Milý priateľ !

Potvrdzujem príjem Tvojho listu z 3.3.t.r. Myslím však, že si sa pomýlil pri písaní dátumu, a mal si napísať 3.4. No, to len tak mimochodom.

Teraz k obsahu Tvojho listu. Pýtaš sa, čo kombinujem ? Nevieť, čo tým myslíš. Písal som "Borisovi" cestou MNV v Brezne a odpoveď som vyžiadal na Tvoju adresu. Tie záznamy potrebujeme. Veľmi nám uľahčia prácu, ak ich dostaneme. Výzvy do novín a do rozhlasu som Ti navrhol tiež a dúfam, že čoskoro budú uverejnené. Správne konštatuješ, že to všetko bude stáť peniaze. Zatiaľ to snáď nebude tak mnoho. Presne si zapisuj výdavky, aby Ti mohli byť potom uhradené. Pokiaľ možno, rob všetko na doklady. Aby snáď nemal niekto z kruhov našich, alebo i z iných kruhov námietky.

Spomínaš, že nevieš ako a čo spraviť s prípravným výborom. Teraz sme prípravným výborom vlastne my, lebo robíme prípravné práce, t.j. sháňeme adresy našich príslušníkov, aby sme ich mohli o všetkom uve-
domiť, vyžiadať si od nich nutné údaje, svoláť ich stď. Keď ich budú-
me mať podchytených, svoláme najprv tých najbližších, alebo tých, kto-
ri budú mať možnosť sísť sa v krátkom čase. To konečne záleží na tom,
ako ktorý bude mať čas a možnosti sa tomu venovať. A to bude potom
prípravný výbor, ktorý si prácu medzi sebou rozdelí, bude stále v osob-
nom, alebo písomnom styku, ako sme teraz my dvaja. Teda budeme to my
dvaja, ostaneme stále v písomnom styku - a priberieme si ešte dvoch-
troch chlapcov na pomoc. Ty, ako som vycítil z Tvojho listu, máš mož-
nosť sa s chlapcami osobne stykať, a to je veľká výhoda. Oni snáď sa
pacútajú na niektorých iných, napíšte si ich, poznačte si adresy a už
máme základ k ďalšej práci. Soznam našich príslušníkov musíme mať,
to je základ, bez ktorého nemôžeme nič ďalej podnikať. Musíme sa mať
o koho oprieť. Venuj teda všetko úsilie na shotovenie soznamu našich
príslušníkov. Základ k tomu som dal oným listom Borisovi, ktorého opis
som Ti zaslal. Naznač chlapcov, s ktorými si hovoril, potom seba a mňa
a už volačo máš. Potom podľa soznamu od Borisa xxxi si poznač ďal-
ších, prípadne na výzvy z rozhlasu a novín sa Ti prihlásia.

Ja sám pripravím pre chlapcov oznámenie /: rozmnožím na cyklo-
style, aby to nebolo drahé :/, v ktorom im dám niekoľko otázok a celú

³⁷ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi

chlapcom. O tom, čo odpovedia ma upovedomiš a podľa toho zariadim ďalšie, t.j. dohodneme sa na šcódzke atď.

Spomínaš rezolúciu. Samozrejme, že niečo podobné budeme musieť spracovať. Prosím ťa, rob si už teraz príležitostne poznámky, podľa ktorých to potom vypracujeme! Ja to budem robiť obdobne.

ix Ešte raz teda, čo máš robiť? / Soznam, soznam, a ešte raz soznam. Až keď ho budeme mať, pristúpime k ostatnému.

2/ Oznámenie chlapcom vypracujem v najbližších dňoch a odošlám Ti ho.

3/ Na podklade odpovedí chlapcov pôjdeme do ďalšieho.

4/ Rob si poznámky k rezolúcii.

5/ Ostávaj v styku s Trojanom /: prepáč, neviem hodnotiť a neviem ako ho titulovať. Budem Ti vďačný, keď ma o tom upovedomiš :/ a informuj ho o našej snuhe. Konečne, chlapci boli z veľkej časti členmi jeho odradu a činnosť u nás bola len pokračovaním v bojoch, ktoré začali u neho a preto myslím, že si jeho pomoc i zaslúžia.

6/ Informuj ma stále o tom, ako práca pokračuje.

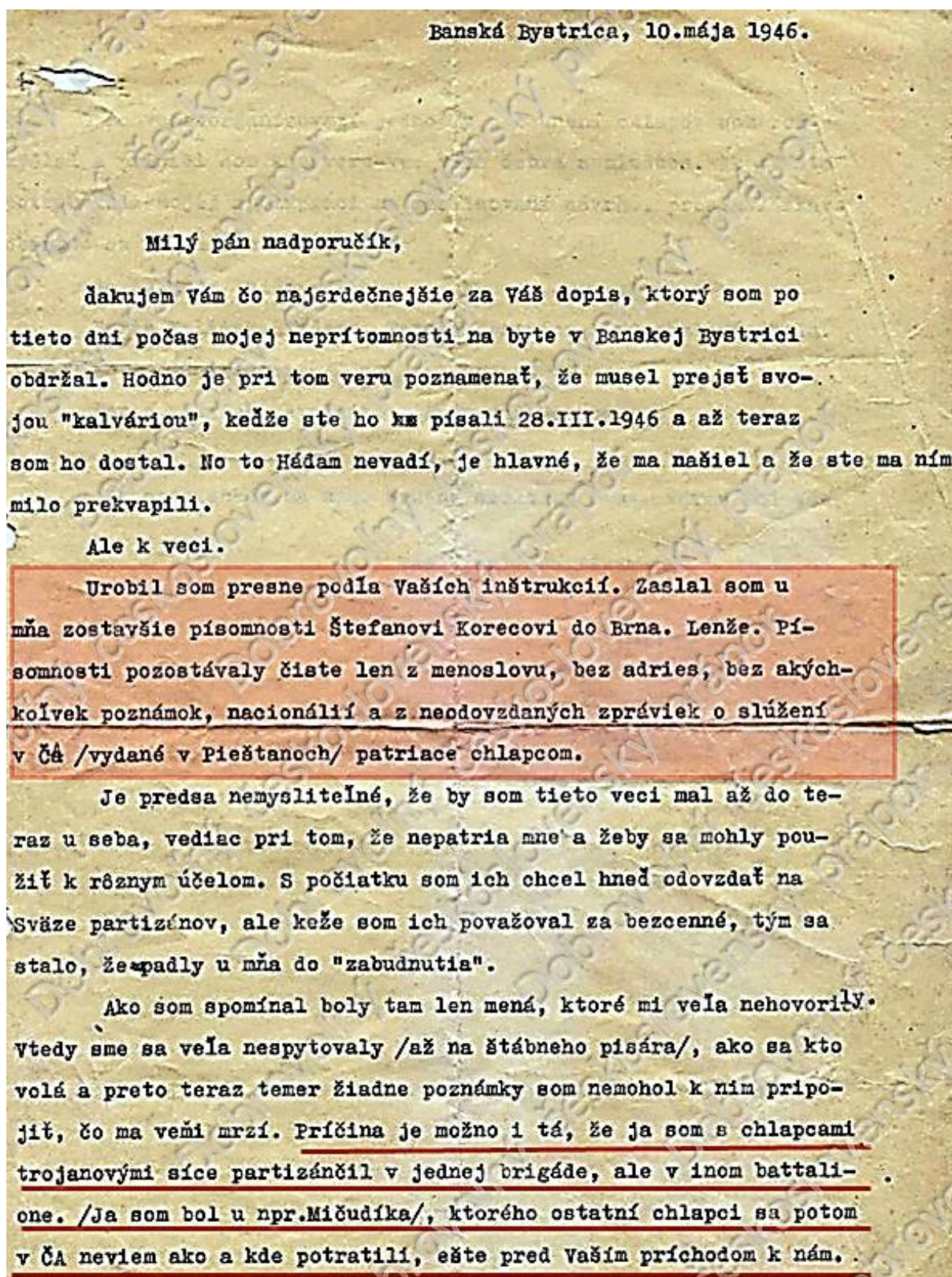
A nakoniec. Štúdiá si nezanedbávaj. Píšeš, že ich nechávaš stranou. Není to správne. Veď iste túto našu ^{prácu} zvládneš i pri štúdiách. Ja na prí-
klad som siužobne zamestnaný denne od piatej ráno do 5-6 večer s malými prestávkami. Niekedy i dlhšie. Túto prácu nemožem zanedbávať, lebo je prvoradá. A keď robím niečo mimo nej, tak o zaj mimo nej. Teraz na príklad je sobota, za 20 min. bude 22 hodín. Ženu mám v nemocnici po porode, 18 mesačná dcérka doma sama spí a ja v kancelárii odpovedám na Tvoj list. Včera by som túto prácu nemohol vôbec robiť, lebo som bol v práci do ôsmej večer a tak som bol potom unavený, že ani neviem, ako som po príchode domov vliezol do postele a zaspal. Ty teda tiež pracuj mimo štúdiá, lebo ťažko dohoníš, čo zameškáš. Aby si si potom navyt kul -neskoro. Heber to, prosím ťa, ako výtku, lebo to tak není myslené.

Srdečne ťa zdraví

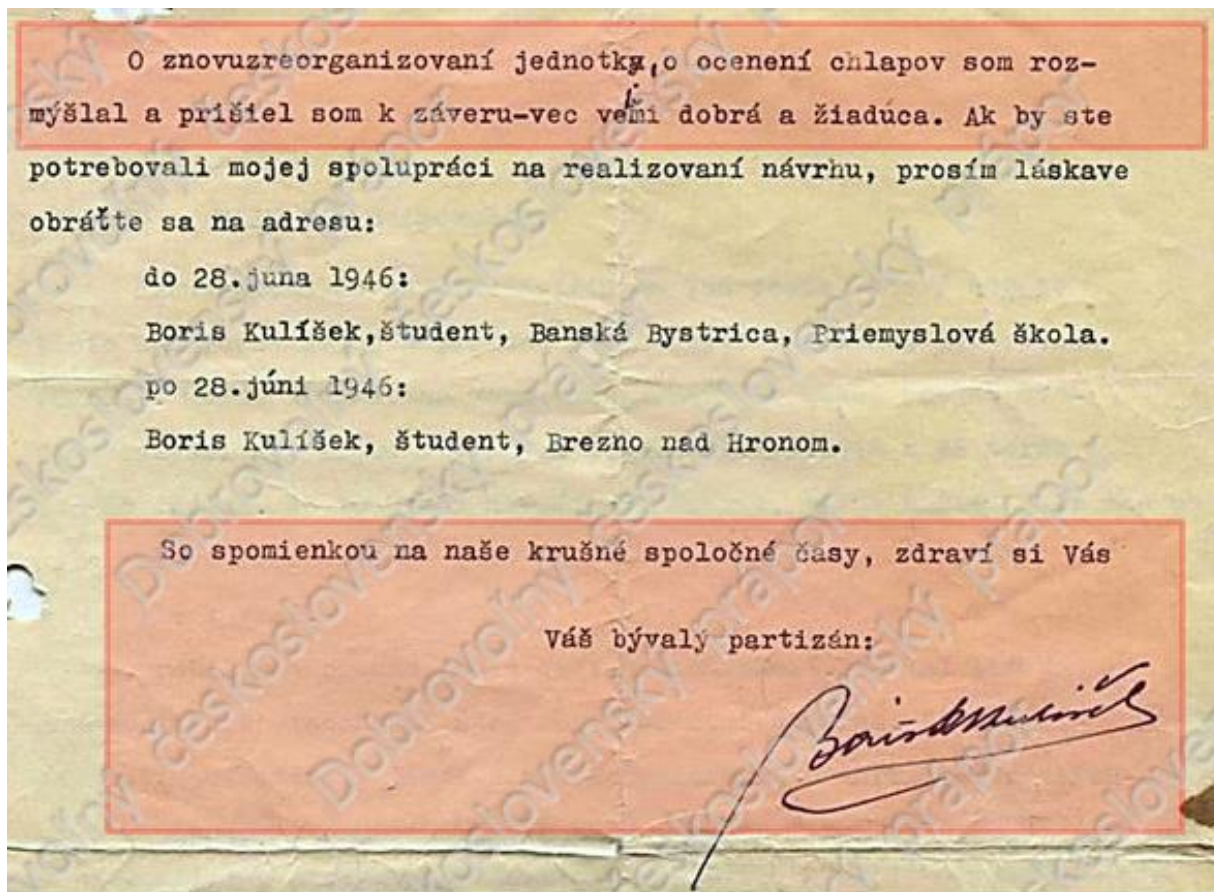
Tvoj

Npor. Jozef Ozábal našiel v tej dobe držiteľa dokumentov Dobrovoľného - Samostatného československého práporu (Borisa Kulíška z Brezna) a zabezpečil zaslanie chýbajúcich dokumentov na adresu Štefana Koreca do Brna.

Dôkaz 26: List – odpoveď Borisa Kulíška z 10 mája 1945³⁸

³⁸ Zdroj: Osobný archív autora z pozostalosti po bývalom npor. Jozefovi Ozábalovi

Z dokumentu je jasné, že Boris Kulíšek sa k vojenskej jednotke hlási a jej znovu zorganizovanie považuje za dobrú vec. V dokumente hlavne potvrdzuje, aké dokumenty čsl. jednotky, ktoré u neho ostali (neúplný zoznam členov práporu, SPRAVKY vydané ČA 4.4.1945 až 5. 4.1945 v Piešťanoch.....) poslal na adresu Štefana Koreca do Brna.

Ďalej, aj keď nepriamo potvrdzuje, že zo 4 oddielu Nitrianskej partizánskej jednotky, t.j. jednotky veliteľa npor. Mičudíka (internacionálny prápor), v čsl. dobrovoľnej jednotke pri ČA k 30.3.1945 neostal mimo neho už nik týmito slovami: „Príčina je možno i tá, že ja som s chlapcami Trojanovými síce partizáncil v jednej brigáde, ale v inom batalióne. (Ja som bol u npor. Mičudíka), ktorého chlapci sa potom v ČA neviem ako a kde potratili pred Vaším príchodom k nám.“ Toto tvrdenia

Borisa Kulíška je v priamom rozpore s tvrdením už skôr spomínaného Pavla Mesjarika, pôvodne komisár partizánskeho oddielu kpt. Mičudíka v Nitrianskej partizánskej brigáde a neskôr politrúka Internacionálneho práporu pri 3gvpp ČA.

V potvrdení k priznaniu 255-ky z roku 1978 (uvedenom nižšie) práve Borisovi Kulíškovi tvrdí, že bol neustále (rozumej od prechodu Hronu 13.2.1945) až pokiaľ z jednotky neodišiel 3.4.1945 členom Internacionálneho práporu pri 3gvpp ČA. Boris Kulíšek pri tom svojom liste jednoznačne tvrdí, že z Mičudíkovho oddielu Nitrianskej partizánskej brigády k 30.3.1945 (deň, kedy npor. Jozef Ozábal k Dobrovoľnému – Samostatnému čsl. práporu pri ČA pristúpil) nezostal **n i k t o**. Doslovne uvádza: Ja som bol u npr. Mičudíka ktorého ostatní chlapci sa potom v ČA neviem ako a kde potratili, ešte pred Vaším príchodom k nám.

Ďalším paradoxom tohto dokladu resp. 2 dokladov je ten, že pokiaľ Boris Kulíšek v celej prihláške tvrdí, že bol členom československej jednotky pri ČA, Mesjarik tvrdí, že on zase bol členom internacionálneho práporu. A to nie je to isté. Ani náhodou!!

Dôkaz č. 27. Časť prihlášku k priznaniu 255-ky Borisa Kulíška³⁹

všec a pokračovať v partizánskom boji. Skupina ša v dec. roku 1944 s formovala v odriad pod vedením npr. Mičudíka a komisára Mäsiarika a operovala v priestore Zlatno, Hostie, Obyce a Zl. Moravce/. V jan. roku 1945 sme sa spojili s Hornonitrianskou partizánskou brigádou/veliteľ Audejenko/, ktorá pôsobila v priestore Inoveckých hôr. 13.2.1945 ako príslušník 4. batalionu/internacionáho na pokyn ČA, ktorá bola na druhej strane Hrona pri Tekovskej Breznici a Žarnovici sme sa bojom prebili cez nemecké pozície a spojili sa s ČA. 18.2.1945 sme sa zaradili do bojových útvarov II. ukrajinského frontu maršála Malinovského ako dobrovoľníci čsl. roty.
Obdobie od 18.2.1945-dô 12.5.1945

Ako príslušník uvedeného dobrovoľného čsl. útvaru zaradeného do bojových útvarov ČA v prvom a druhom bojovom slede bojoval som osobne pri Leviciach/Čajkov/-vo febr. 1945, potom v priestore B. Štiavnica a po veľkej ofenzíve ČA od 20. marca 1945 bojami pomáhal som oslobodzovať Piešťany, Myjavu, Holič, Skalicu, Hodonín, a pod. Koncom apríla, po zlikvidovaní nášho čsl. bojového útvaru stal som sa príslušníkom Hlavnej čsl. armádnej intendancie s pôsobiskom v Senici n. Myjavou. Na pokyn partizánskeho veliteľstva v Košiciach začiatkom mája sme sa hlásili o ďalšie úlohy. Koniec vojny ma zastihol v Košiciach s tým, že mám ísť domov do Brezna a dať sa k dispozícii národnej bezpečnosti. Ako člen vojenského doprovodu vládnych nákl. aut idúcich do Prahy 12. mája 1945 som prišiel domov, čím skončila moja bojová činnosť. Za moju bojovú činnosť som bol vyznamenaný viacerými bojovými vyznamenaniami/viď prílohy/.

Z tohto dokladu je tiež jednoznačné, že útvár (československý útvár) bol nasadený do bojov o Piešťany (poznámka autora: Ostrov pri Piešťanoch a Vrbové) a Myjavu. To je ďalší dôkaz, že Žurnál bojových udalostí 3gvpp akosi tú hľadanú československú jednotku prislúchajúcom čase ignoroval.

Pre mňa je metúca informácia Borisa Kulíška, že s československým útvárom bojoval po oslobodení Myjavy až po Hodonín. Vraj až tu prišlo k likvidovaniu tohto československého vojenského útvaru. Možno, snáď jediným vysvetlením bude, že v čase oslobodzovania Myjavy resp. jej okolia, bol npor. Jozef Ozábal zranený. Sám o tomto zranení píše v jednom dokumente – odvolaní.

Príloha:

Prosím ale, je v mojom kádrovom posudku aj to, že som ako slovenský dôstojník so zbraňou prešiel na stranu sovietskej armády? Že som tam spolu s partizánskym oddielom ako jeho veliteľ bojoval v prvej línii a často ako prieskumná hliadka? Že nesčetnekrát som riskoval život v boji proti nemeckej armáde a za oslobodenie našich miest a dedín? Že som bol pri tom, aj keď len nepatrne, ale predsa ranený?

Nikdy som sa z tohoto titulu neuchádzal o osobné výhody. Keď mi boli núkané, odmietol som. Som presvedčený, že sú veci, ktoré nemôžu byť predmetom kupčenia.

On osobne toto zranenie považoval za ľahké. Viem však z jeho rozprávania, že bol odvezený kdesi do poľnej nemocnice ČA pri Senici. Tu mu z rany na krku vybrali črepiny granátu či inej zbrane. Nemohli však odstrániť všetko. Jeden malý kúsok mal zarytý v stavci krčnej chrbtice na mieste, kde sa v tom čase a pravdepodobne na danom mieste,

³⁹ Fotokópia dokumentu v osobnom archíve autora

vyoperovať nedal. Tak ho zašili (rana na 8 štičov – pomaly cez celý zátylok) a otec odišiel za jednotkou do obce Koválovec pri Radošovciach. Čo sa odohralo v Koválovciach je už napísané v liste Štefanovi Korecovi. V tom čase 1 dňa (pobyt v poľnej nemocnici) mu mohlo čokoľvek „ujst“ z pozornosti. Určite však nie, že jeho jednotka bola likvidovaná. To ako jej veliteľ musel vedieť! Dokaz o tom že československá jednotka bola likvidovaná „hneď po Myjave“ je aj v Informácii o bojovej sile 3gvpp z 9. apríla 1945. V tejto informácii už akákoľvek zmienka o partizánoch či československej jednotke chýba. Z tohto dôvodu sa domnievam, že npor. Jozef Ozábal uvádza vo svojich tvrdenia správnu informáciu nielen o likvidovaní jeho jednotky hneď po oslobodení Myjavy, ale aj o pristúpení ostatných „chlapcov z jeho jednotky“ k jednotkám ČA. V týchto jednotkách pôsobili asi Slováci nie osamotene, ale viacerí spolu. To je možno podstata tej mylnej interpretácie skutočných udalostí po 10.4.1945 Borisom Kulíškom.

Dôkaz č. 28. Svedecké vyhlásenie Pavla Mesjarika k prihlášku k priznaniu 255-ky Borisa Kulíška⁴⁰

Príloha k žiadosti o vydanie osvedčenia podľa zákona č. 255/46 Zb.

Svedecké vyhlásenie

Podpísaný(á) Ml. Pavel MESJARIK, narodený(á) 25. jún. 1922
 bytom v Bratislava, ulica Rumunčelova, č. d. 50/a, okr. Oč. z. v. Blava II
 číslo OP DK-062538 vydaný MNO

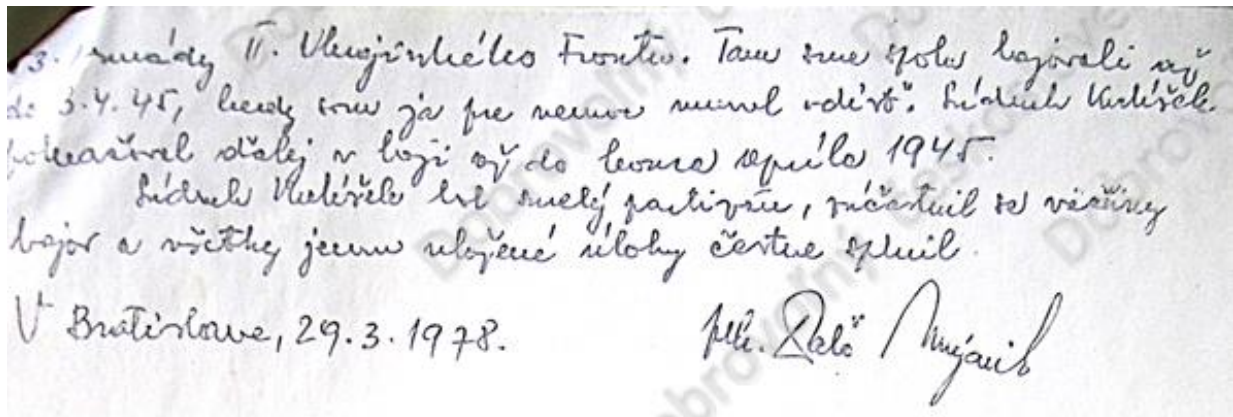
Na základe § 39 zák. 71/1967 Zb. vyhlasujem na svoju česť, že nie som v príbuzenskom pomere so žiadateľom a mám priamu konkrétnu vedomosť o tomto (uvádzať presné časové údaje a len o sústavnej činnosti): Richard Boris Kulíšek, nar. 20.3.1925 v Breznej/Hr. poznanie od 27. augusta 1944, kedy som sa stal partizánom v brig. 4. v. Haly, ev. 4. v. brigáde od 17. aug. 1944. Spoločne sme bojovali v brigáde do 28. okt. 1944, kedy sme všetci sa zúčastnili boja pri Hali (Hala - 75. konarce - Topolčany), v ktorom sme „vzbudili part. oddiel“, ktorý sa nachádzal v dec. 1944 v okolí part. brigády. V nej sme spolu bojovali až do 10.2.1945, kedy sa brigáda spojila s ČA. Brigáda ako celok vstúpila do ČA, ako 1. internac. batálie, 3. parovoz. pluku, 1. gard. divízie.

Uvedené údaje sa zakladajú na pravde a som si vedomý(á) trestných následkov, ktoré by ma postihli v prípade nepravdivosti môjho vyhlásenia.

Som vlastníkom osvedčenia podľa zákona č. 255/46 Zb., vydaného dňa 4. feb. 1971
 pod číslom 59412/70

Pavel Mesjarik
 Vlastnoručný podpis

⁴⁰ Fotokópia dokumentu v osobnom archíve autora

3. armády 11. Ukrajinského Frontu. Tam sme spolu bojovali až do 3.4.45, lebo som ja pre neuvučenú armádu odišiel. Hlavnú úlohu pokračoval stálej v boji až do konca apríla 1945.
Hlavnú úlohu bol smeľj partizán, učiteľ a viedny bojor a všetky jeemu uložene' úlohy čestne splnil.
V Bratislave, 29.3.1978. *plk. Zoltán Anjauš*

Kde je teda pravda.

Bol Pavel Mesjarik pri československej jednotke a jej bojovom nasadení?

Ak by bol, aspoň podľa môjho skromného úsudku, Boris Kulíšek by si na jeho osobu ako autority jednotky (komisár), určite v roku 1946 spomenul. No nespomenul. Podľa mňa tam nebol. Aspoň pri tých „svojich“ chlapcoch nasadených do bojov. Ktovie možno aj bol kdesi v štábe 3gvpp alebo 1gvd. Pekne v „teple“ a bezpečí. Presne podľa slov Borisa Kulíška „Akosi sa kdesi potratil“.

Bolo členov Nitrianskej partizánskej skupiny, ktorí prešli cez rieku Hron k ČA 13.2.1945 800 – 900 ľudí (podľa Gromova 856)?

Bolo ich „len“ **484**?

Existoval Internacionálny prápor pri 3gvpp?

Na základe dokumentov existoval. V bojovej praxi vystupoval ako 1. peší prápor pri 3gvpp. Vznikol 28.2.1945 ako sa píše v dokumentoch. Veliteľom bol Kolotiev a komisárom Pavel Mesjarik.

Internacionálny prápor bol nasadzovaný na najťažších úsekoch Bansko - Štiavnickej operácie. Utrpel značné straty. Po 12. dňoch bojového nasadenia bol Internacionálny prápor 12.3.1945 rozformovaný, likvidovaný. Dokázal som však, že „bájkky“ o bojoch internacionálneho práporu pri 3gvpp na Požitaví, Ponitří či Považí sú len rozprávku a bajkou. Veľkosť tohto Internacionálneho práporu bolo 200 vojakov (193 Slovákov) a nie tak ako píše Pavel Mesjarik 300 vojakov.

Existoval Samostatný či Dobrovoľný československý prápor pri 3gvpp ČA v čase po zlikvidovaní internacionálneho práporu?.

Jednoznačne existoval, teda **ÁNO!** . Potvrďuje to originálny doklad 3gvpp riadne potvrdený a popísaný. Potvrďujú to aj bývalí členovia tejto jednotky vo svojich listoch, ktoré sú podpísané odosielateľmi. Tiež o tom svedčia zápisy v osobnej zložke vojaka npor. Jozefa Ozábala.

Čo sa teda so slovenským partizánskym oddielom a jeho členmi stalo po 31.3.1945? Zmienka o ňom sa v „oficiálnych dokumentoch CANORF – Žurnály bojových udalostí 3gvpp po tomto dátume úplne vytratila.

Na základe dokumentov – dôkaz č.11 až 27 viem, že táto skupina sa fyzicky z 3gvpp nestratila. Stratila sa len v dostupných písomných informáciách 3gvpp. Dokazovať to budem aj ďalšími časťami dokumentov.

Možno jediným vysvetlením bude, že niekedy po 31.3.1945 prišlo k sformovaniu akéhosi rezervného práporu s názvom Samostatný československý prápor.. V osobnej karte vojaka npor. Jozefa Ozábala je uvedené, že v čase od 31.3.1941 až do jeho likvidácie po 8.4.1945, plnil tieto úlohy:

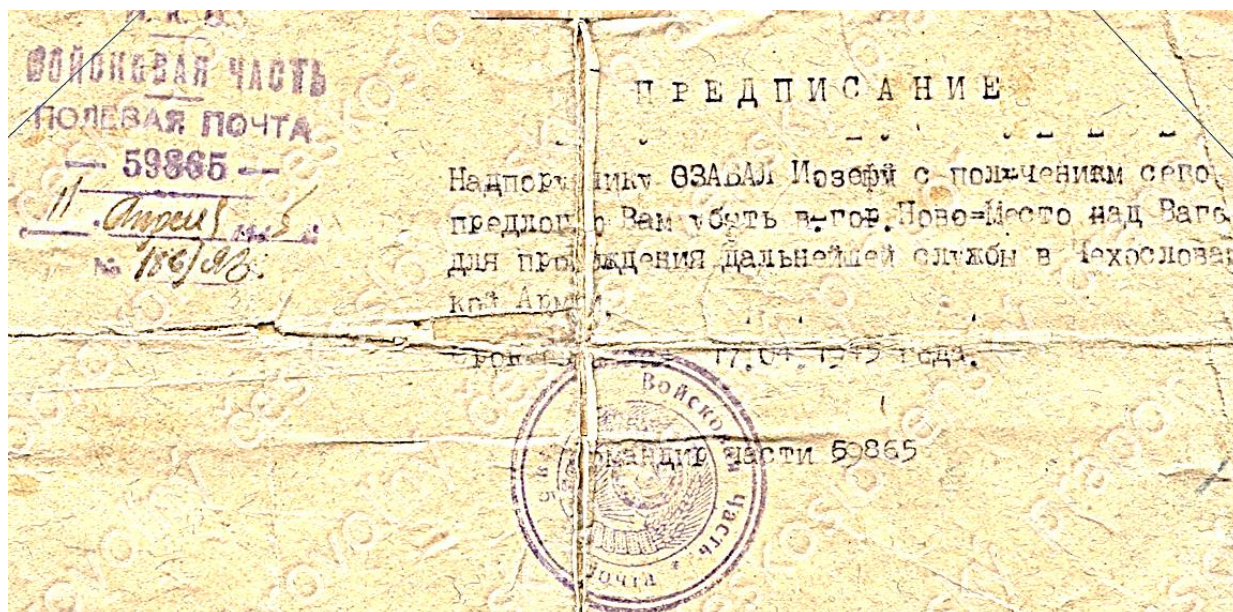
Dokaz č. 29: Zápis o bojovom nasadení Dobrovoľného československého práporu po 31.3.1945

4./ Doplnkom k bodu 49: Ako veliteľ čs. dobrovoľného bataliónu u pechoty vojenskej jednotky RA poľná pošta 59865 sučastnil som sa bojov takto: a./ Konal som službu dôstojníka pechoty, ačkoľvek som nechal potrebný výcvik a skusenosti. b./ ako zaistovacia jednotka veliteľa pluku vždy, keď bat. neboli nasadený do boja. c./ Nočné obsadenie obce Sokolovce u Piestan, ktoru Nemci vyprázdnevali. d./ Čelný útok proti nemeckému zákopovému systému zosilnenému hlbokými drôtenými prekážkami u Vrbového, za účelom viazania nemeckej obrany, zatiaľ čo jednotky RA uťočily bočne. e./ Ako veliteľ rozvedky som osobne viedol 2 roty RA z priestoru Grnce nad Vrbovým, v noci, terénom obsadeným Nemcami, cez hery, ku Myjave. Osobným zásahom a nepoddajnosťou som zabránil zmätka a možnému ustupu vojakov RA, keď Nemci zahájili gulometnú palbu. Neskor sa zistilo, že nepálili na nás, lebo nás vôbec nespozorovali v nočnej tme. Obe roty som previedol pomocou svojich partizánov bezpečne a bez straty nemeckou obranou a horami ku Vyšnej Polianke, kde sme ráno, v neporastenom teréne narazili na vybudovanu nemecku obranu. Po jej zdoľaní bojom sme prenikli do Myjavy, kde sa vyvinuly ďalšie silné boje. f./ Stratami, ranenými a nezvestnými bol batalión oslabený tak, že nebol schopný samostatného nasadenia. Zbytek partizánov sa prihlásil do jednotiek RA, ja som dostal rozkaz hlá-

- a) Dobrovoľný (Samostatný) československý prápor bol práporom pechoty pri 3gvpp ČA.
- b) Dobrovoľný (Samostatný) československý prápor bol **vždy v rezerve veliteľa 3gvpp ako zaistovacia jednotka pokiaľ prápor nebol nasadený do boja,**
- c) bol nasadený pri obsadzovaní obce Sokolovce,
- d) viedol čelný útok na Nemecké obranné systémy pri Vrbovom,
- e) ako oddiel rozvedky zabezpečoval nepozorovaný presun dvoch rôt 3gvpp k mestu Myjava, bojoval pri oslobodzovaní Myjavy a jeho okolia,
- f) po bojoch o Myjavu a okolie bol Dobrovoľný (Samostatný) československý prápor z dôvodu nebojaschopnosti (mŕtvi, ranení a nezvestní vojaci) likvidovaný.

Preživší členovia Dobrovoľného (Samostatného) československého práporu sa prihlásili do iných jednotiek ČA a npor. Jozef Ozábal dostal príkaz hlásiť sa na posádkovom veliteľstve čsl. armády v Novom Meste nad Váhom.

Dôkaz č. 30. Rozkaz – „PREDPISANIE“ - Rozkaz ČA p.p. 59865 № 186/R3 z 11.4.1945 na nastúpenie vojenskej služby v Novom mesta nad Váhom

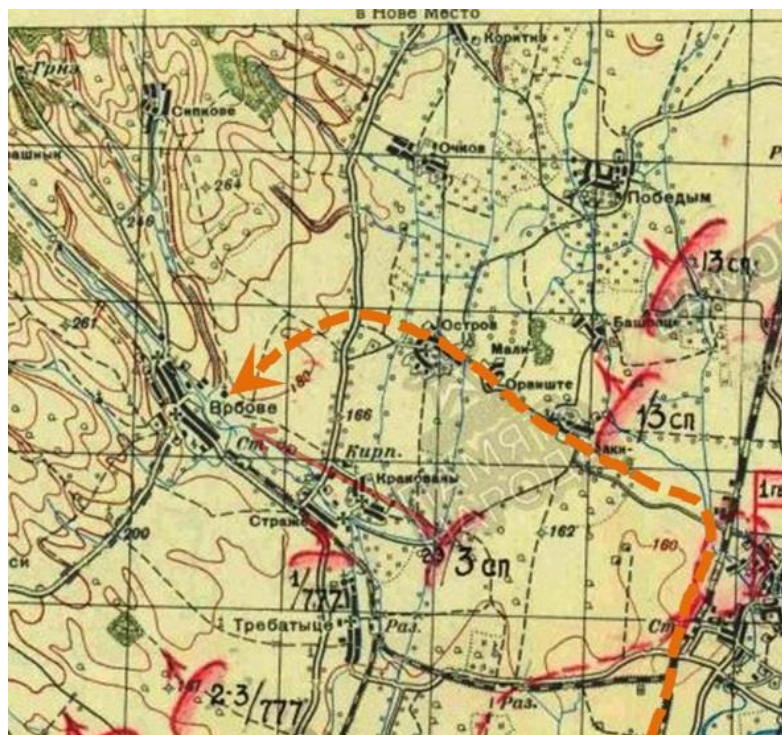
Mimo popísaného nasadenie v dokumente viem z otcovho rozprávania aj o inom nasadení. V súvislosti s bojom o Vrbové. Jeho jednotka pred samotným útokom na Vrbové sa zúčastnila bojov o obec Ostrov pri Piešťanoch. Odtiaľ sa otočili k Vrbovému.

Pravdepodobne z tejto strany útočili čelne na jeden zo zákopových systémov Nemeckej obrany vybudovaný za vtedajšou železničnou stanicou. Mal zabezpečovať prieniku ČA z tohto smeru. Teda od Ostrova resp. Očkova. 3. peší prápor 3gvpp útočil v smere od Krakovian teda bočne.

Nižšie uvádzam výrez z originálnej mapy „Pozície vojsk 57. pešieho korpusu ČA 4.4.1945“. Prerušovaná čiara je mnou zakreslený postup Samostatného československého práporu pri ČA, ktorý útočil na obce Orvište a Ostrov s 2. peším práporom 3gvpp (podľa „Žurnálu bojových udalostí 3gvpp). 2. peší prápor po bojoch o Ostrov pokračoval ďalej na sever resp. severozápad a Samostatný československý prápor (na nižšie uvedenej mape prerušovaná čiara „pomarančovej“ farby), podľa rozprávania npor. Jozefa Ozábala, sa za obcou Ostrov otočil v priamom smere na zákopový systém Nemeckej obrany (zakreslený na mape) pred železničnou stanicou vo Vrbovom. 3. peší prápor 3gvpp útočil, ako je popísane, bočne. Bohužiaľ, popis bojových udalostí 3gvpp toto nezaznamenal.

Jediným zatiaľ známym svedectvom je teda len zápis v osobnej vojenskej zložke npor. Jozefa Ozábala a obsah jeho rozhovoru so mnou.

Príloha: Výsek z originálnej mapy - pozície vojsk 57. pešieho korpusu ČA 4.4.1945⁴¹

A nakoniec v kronike obce Ostrov je zaznamenané, že pri oslobodzovaní obce padli mimo ôsmych vojakov ČA aj dvaja (bezmenní) partizáni.

Doklad č. 31 informácia z kroniky obce Ostrov pri Piešťanoch⁴²

6

OSTROVSKÝ SPRAVODAJCA

záznamy z kroniky

Obecnú kroniku obce Ostrov v okrese Piešťany začali písať dňa 26. decembra 1957. Záznamy spracoval kronikár František Chudý, narodený dňa 30. januára 1921 v Ostrove, za spolupráce správcu Osvetovej besedy v Ostrove Emila Mitošinku, narodeného 6. februára 1915 v Ostrove.

Pri zostavovaní kroniky čerpali z pamäti a ústneho podania starších občanov, ako i z archívneho výťahu Múzea v Piešťanoch, ktorý zachytáva vznik a dejiny Ostrova.

1945 – 1948

Oslobodenie obce

Ráno dňa 5. apríla 1945 opustili Nemci našu obec. Ustupujúca armáda prešla do pripravených zákopov na poli zvanom Vinohrady. Odtiaľto sa snažili zdržať napredovanie sovietskych vojsk. Ich úsilie však bolo márne, pretože vzápätí po ich odchode už o 8. hodine rannej vstúpila Sovietska armáda do našej obce. V postupe jej pomáhali aj miestni občania, ktorí z jeľší rastúcich na brehu Dudváhu pracovali pri zhotovovaní provizórnych mostov. Po takto pripravených prechodoch cez Dudváh prešli prvé mechanizované skupiny Sovietskej armády na územie Ostrova. V uliciach a záhradách ihneď zaujali palebné postavenia. Najviac sa striedalo z mínometov a ďalekonosných diel. Keďže Nemci kládli značný odpor, boli použité aj vtedy veľmi populárne sovietske rakety, nazývané kaľuše. Tento útok znamenal definitívny ústup všetkých nemeckých vojsk. Ich útočiskom sa stali lesy v okolí obcí Šípkové a Grnča. V bojoch pri oslobodzovaní našej obce padlo osem sovietskych vojakov a dvaja slovenskí partizáni. Z ustupujúcej

⁴¹ Zdroj: Internetová stránka CAMORF, Pamäť Národa,

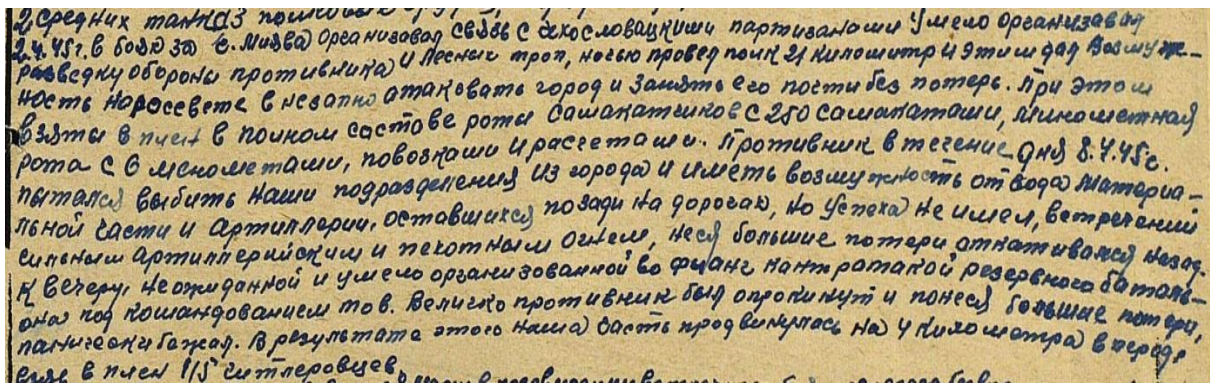
⁴² Zdroj: Ostrovský spravodaj

Na margo neexistujúcich údajov priamo v Žurnáli bojových udalostí 3gvpp z obdobia 1. až 10.4.1945 o nasadení Dobrovoľného (Samostatného) československého práporu však musím uviesť iný doklad z ruských zdrojov.

Týka sa bodov **b** a **e** z dôkazu č. 29:

- b) Dobrovoľný (Samostatný) československý prápor **vždy v rezerve veliteľa 3gvpp ako zaisťovacia jednotka pokiaľ prápor nebol nasadení do boja,**
- e) **ako oddiel rozvedky zabezpečoval nepozorovaný presun dvoch rôt 3gvpp k mestu Myjava, bojoval pri oslobodzovaní Myjavy a jeho okolia**

Dôkaz č. 32: Doklad týkajúci sa bojov o mesto Myjava slúžiaci k vyznamenaní N.J. Velička rádom Suvorova⁴³

2.4.45 г. в боях за с. Миява организовал связь с чехословацкими партизанами, умело организовал разведку обороны противника и лесных троп, ночью провел полк 21 километр и этим дал возможность на рассвете внезапно атаковать город и занять его почти без потерь. При этом взяты в плен в полном составе роты самокатчиков с 250 самокатами (велосипеды), минометная рота с 6 минометами, повозками и расчетами. Противник в течении дня **8.4.45 г.** пытался выбить наши подразделения из города и иметь возможность отвода материальной части и артиллерии, оставшихся позади на дорогах, но успеха не имел, встреченный сильным артиллерийским и пехотным огнем, неся большие потери, откатывался назад. **К вечеру, неожиданной и умело организованной во фланг контратакой резервного батальона под командованием тов. Величко, противник был опрокинут и понес большие потери, панически бежал.** В результате этого наша часть продвинулась на 4 километра вперед, взяв в плен 115 гитлеровцев. с 30.7.45 г. по 23.8.45 г. полк, совершая марш в предвидении встречного боя, преодолел безводные манжурские степи, форсировал хребет Большого Хингана, и вышел в Манжурскую низменность, покрыв расстояние в 950 километров. Тов. Величко умелой расстановкой и руководством штаба, не зная усталости, днем и ночью находясь в голове колонны, шагая рядом с солдатами, с компасом в руках, помог командиру в полной боевой готовности содержать и привести полк без потерь материальной части, оружия и личного состава"

Preklad vyznačenej časti týkajúcej sa k predmetu veci t.j. objasnenia existencie Samostatného československého práporu pri oslobodzovaní Myjavy:

⁴³ Zdroj: : Internetová stránka Paměť Národa, Žurnál bojových udalostí 3gvpp - Iné dokumenty

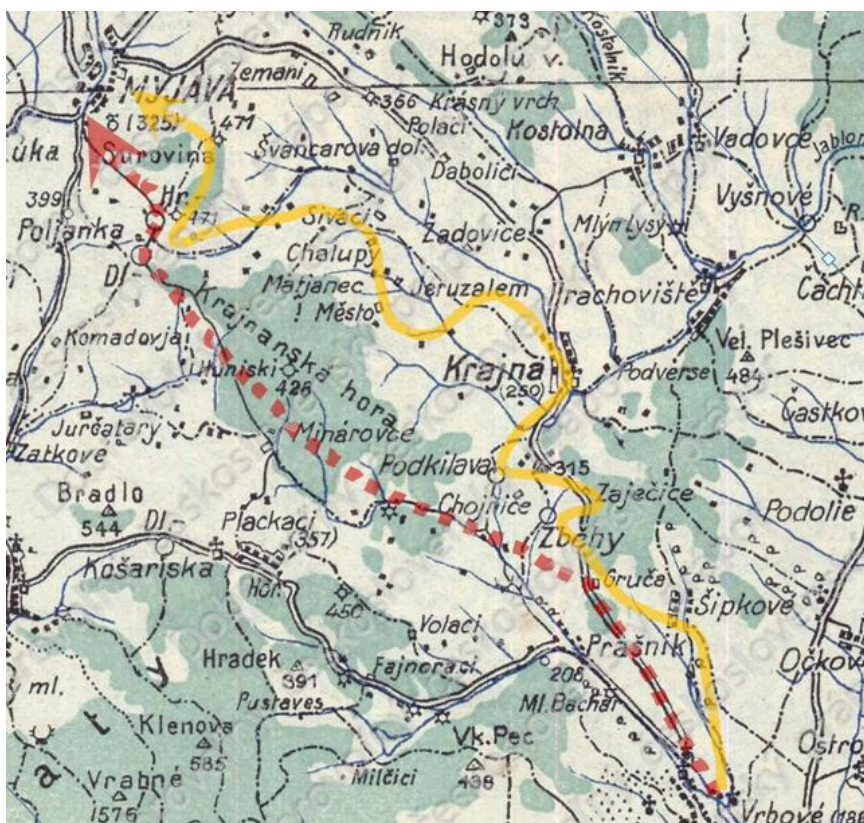
2.4.1945 (pisateľ si pomýlil dátum, mal byť 8.4.1945) v bojoch o mesto Myjava organizoval (*poznámka: Veličko*) spojenie s československými partizánmi (*pisateľ má na mysli spojenie partizánskeho oddielu Čuvalu s ČA pri oslobodzovaní Myjavy*), obratne viedol rozvedku cez obranu nepriateľa a cez lesné cesty v noci previedol pluk 21 kilometrov a toto umožnilo za úsvitu zrazu zaútočiť na mesto a vziať si ho takmer bez strát.....

.....Vo večerných hodinách, náhle a obratne **organizoval protiútok rezervným práporom** na krídle pod vedením súdruha. Velička, nepriateľ bol porazený, utrpel ťažké straty a utiekol v panike.

Uvedený dokument má pre mňa, ktorý prečítal **p o d r o b n e** Žurnál bojových akcií 3gvpp vrátane dní 7 a 8.4.1945, vážne nedostatky a dokonca uvádza (možno) klamstvá. Pre názornosť môjho tvrdenia uvádzam mapu v ktorej som pokiaľ možno presne zakreslil udalosti uvádzané „Žurnály bojových udalostí 3gvpp“ zo 7.4 na 8.4.1945. Táto názorná pomôcka snád jasne ukáže, že N.J Veličko **MEMOHOL previesť pluk** (pluk = hlavne 3 prápory a ďalšie bojové zložky) cez lesy smerom k Myjave.

Postup 1, 2 a 3 pešieho práporu, teda hlavných bojových síl pluku, je znázornený žltou čiarou – šípkou a postup Samostatného čsl. práporu s dvomi rotami ČA podľa popisu npor. Jozefa Ozábala červenou prerušovanou čiarou – šípkou.

Dokaz č. 33 Grafické spracovanie postupu 3gvpp podľa Žurnálu bojových udalostí 3gvpp a stručného popisu npor. Jozefa Ozábala

Podľa Žurnálu bojových udalostí tri prápory 3gvpp Gromova postupovali k Myjave severovýchodnými svahmi Krajňanskej hory. To je fakt.

Dve rotý ČA (možno aj s veliteľom 3gvpp Gromovom a Veličkom) so Samostatným československým práporom juhozápadnými svahmi Krajňanskej hory (teda poza chrbát

nemeckej obrany). Pritom z popisu je jasné, že postup všetkých troch práporov nasadených do boja bol v rôznom čase a do mesta vošli cez Hornú Polianku a cez kótu 325.

Podľa popisu bojov npor. Jozefom Ozábalom a dve roty ČA spolu so Samostatným čsl. práporom postupovali cez lesy teda južnejšie ako bojové jednotky. Už podľa mapy je pravdepodobne jasné, že ide o postup poza chrbát obrany Nemeckej armády. Vstúpili do Dolnej potom do Hornej Polianky (npor. Jozef Ozábala nebol svedkom stretnutia Gromova či Velička s partizánskou skupinou Čuvalu – viedol svoj oddiel a teda bol mimo „štábu“ ČA). Za Hornou Poliankou je kóta 471 (v Žurnáli popisovaná ako kóta 477). Veličko uvádza, že tu prišlo prvýkrát k stretu s Nemeckou obranou.

Npor. Jozef Ozábal uvádza: „za Hornou Poliankou v neporastenom teréne.“

Ján Gálik v knihe Oslobodenie Myjavy uvádza, že k prvému stretu ČA a Nemcov prišlo o trochu ďalej. Pri osade Siváčkovia a následne opäť o kúsok vyššie v časti Myjavy nazývanej Tehelňa Trychle.

Touto cestou išli 2 roty ČA a Samostatný československý prápor. Hlavné bojové sily 3gvpp vstúpili do mesta Myjava o niečo vyššie a ďalej. Postup začali síce z Hornej Polianky, dobyli ďalšiu (severnejšiu položenú) kótu 471 (477) a kótu 325. Odtiaľ vstúpili do mesta a začali o mesto bojovať.

Boje československého práporu pokračovali od Tehelne Trychle k Starému cintorínu, Židovskému cintorínu a ďalej do mesta. Možno pokračovali s 3. peším práporom k obci Turá Lúka. To už neviem a asi sa to ťažko dozviem.

Pre mňa je v tomto dokumente (Dôkaz č. 32) najdôležitejšia zmienka o **rezervnom prápore** 3gvpp (z dôvodov, že od 1.4.1945 neexistuje v dokumentoch 3gvpp žiadna zmienka o slovenských partizánoch, rozviedčikoch či čsl. oddiele. Tento dokument bol mimo prehľadávanej stránky „Žurnálu“ a to v časti iné dokumenty. Nájdenny bol úplne náhodne.).

Tento pluk mal, ako už bolo skôr povedané, 3 prápory. Tiež som napísal, že všetky 3 prápory (možno posilnené špecializovanými čatami Samostatného čs. práporu) postupovali severnou stranou Krajňanskej hory k Myjave. A teda dve vyčlenené roty 3gvpp v sprievode čaty rozviedčikov Samostatného čsl. práporu poza „chrbát“ nemeckej obrany prešli až k Dolnej a Hornej Polianke.

Tiež je potrebné uvedomiť si, že tieto jednotky (2 roty + čsl. prápor) neboli priamo nasadené do boja. Išli „potajme“ – nepozorovane. Bola to ich úloha. A československý oddiel bol stále pre veliteľa pluku v rezerve. Nebol predsa nasadený priamo do boja. „Len“ zaisťoval bezproblémový, bezpečný presun pravdepodobne štábu 3gvpp a 2 rôt ČA. **A teda popísaná jednotka – rezervný prápor v dôkazovom dokumente 33 sedí na hľadanú čsl. jednotku.**

O tom, že čsl. vojenská jednotka prešla touto vyššie popísanou cestou do Myjavy je jasné jednak z popisov bojov Jánom Gálikom v jeho knihe „Oslobodenie Myjavy“ („.....padli tu aj členovia Internacionálneho bataliónu František Králik a Jozef Baco z Hlohovca.....“) a jeden konkrétny vecný dôkaz z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi.

Je to fotografia hrobu vojaka partizána Králika zo Žiliny z roku 1945. Na tomto hrobe je jasne uvedené kedy padol- 8.4.1945. Osadenie náhrobné kameňa z pamätnou doskou

inicioval npor. Jozef Ozábal spolu s Myjavskou skautskou organizáciou. Určite na mieste kde npor. Jozef Ozábal mŕtveho spolubojovníka 8.4.1945 pochoval.

Tieto informácie podávam z dôvodu, že toto hrobové miesto v Myjave už nenájdete. Ani spomínanú pamätnú dosku na hrobe vojaka partizána Františka Králika. Niekedy podstatne neskôr boli hroby padlých exhumované a preložené na jedno spoločné miesto.

Dôkaz č. 34 Fotografia hrobového miesta partizána vojaka Králika zo Žiliny⁴⁴ aj s detailom náhrobnej dosky

Podľa pozadia na fotografii je zrejmé, že hrob bol niekedy na tzv. Myjavskom Starom cintoríne. Presne týmito miestami prešla hľadaná československá jednotka. Približne v tých miestach vojak Králik padol a bol tam svojim veliteľom pochovaný 8.4.1945. Pekný a na tie časy dôstojný pomníček. Síce z neúplným menom ale s pravdivými údajmi.

Príloha: Súčasný stav hrobu Františka Králika⁴⁵ a ďalších štyroch padlých na Myjavskom cintoríne.

Evidencia Ministerstva vnútra o padlých vojakoch pri oslobodzovaní Myjava pozná celé meno vojaka Králika – František Králik. Aj cez to všetko, že ho eviduje ako padlého pri oslobodení Myjavy, dátum úmrtia, teda 8.4.1945, v dokumente MNOSR neuvádza – je neznámy.

Pobočka SZPB zase pri likvidovaní pôvodného náhrobku už z „pamätnej dosky“ na náhrobnom kameni musela vedieť dátum úmrtia Františka Králika.

A čo viac, ako som uviedol úvodom tohto článku, jediný červenoarmejec zo slovenských vojakov či partizánov pri 3gvpp bol Pavel Mesjarik. Prečo teda ten symbol červenoarmejca na hrobe padlého slovenského vojaka – partizána. Viem, je to

⁴⁴ Zdroj osobný archív autora z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi

⁴⁵ Zdroj: Ústredná evidencia hrobov MV SR: http://www.vs.sk/uevh/hrob_detail.aspx?ID=2828

pozostatok rokov minulých. Píše sa však už rok 2017. Dokonca v evidencii obetí 2. svetovej vojny na MNO je aj evidenčný list Myjavského hrobu Františka Králika. Čiže sa pozná aj jeho celé meno. Tak čo robí neúplný údaj na náhrobnej doske! A ten nepravdivý údaj, že padol v SNP! Trochu aktivity MNO SR – tých, čo sa starajú o hroby obetí 2 svetovej vojny v súčinnosti s miestnou pobočkou SZPB v Myjave. Ale to už by som asi chcel veľa

Doposiaľ skôr popísané a dokladované na str. 1 až 44 je pravdepodobne reálny obraz priebehu udalostí od miesta prechodu Nitrianskej partizánskej brigády cez Hron 13.2.1945 až po udalosti pri Myjave 8 až 9.4.1945. Vychádza z popisu udalostí ako na stránkach internetu CANORF tak aj zo spomienok (memoároch) účastníkov tohto diania a z dokladov a písomností z pozostalosti po npor. Jozefovi Ozábalovi poslednom veliteľovi hľadaného čsl. prápor pri ČA.

Náčrt politického problému straty Samostatného československého práporu pri ČA.

Všetko vyššie popísané sa však nemohlo udiť bez politických rozhodnutí, ktoré vyššie spomínané „reálne“ skutočnosti priamo ovplyvňovali. Túto možnosť spomínam aj napriek tomu, že som si plne vedomý reality, ktorá na území Slovenska panovala od doby vstupu ČA na jeho územie. Touto realitou je skutočnosť, že na území minimálne 70 km do hĺbky od čiar frontu (ak vôbec nie na celom území, ktorým ČA už prešla) platili zákony Červenej armády. Nehovoriac už o tom, že vzťahy medzi vtedy oficiálnou vládou ČSR vo Veľkej Británii a Moskvou neboli práve najlepšie.

Najvyšším politickým orgánom Slovenska, hoc ilegálne založeným, bola v roku 1943 SNR. Jej rozhodnutia ovplyvňovali vývoj na Slovensku, nie len pred resp. počas SNP, ale samozrejme aj obdobie postupu frontu po potlačení SNP a následnom období. Tento vplyv však podľa môjho názoru nemožno preceňovať, ale do úvahy ich možných vplyvov na udalosti samozrejme uznávam.

O dohode medzi zástupcami Slovenska (SNR) a SSSR resp. postupujúcou ČA nasvedčuje Dôkaz 1: ŠIFROVKA č. 365, posledná veta: „Slovenský dôstojnícky zbor poslaný do prestupového miesta.“

Vo VHA v Bratislave je uložená práca, Zbierka Partizánske hnutie 1942 – 1945⁴⁶, autoriek Júlii Hautovej, Márie Strítenecovej. Táto práca bola vypracovaná Ústavom marxizmu-leninizmu ÚV KSS Bratislava v roku 1974 a ako je uvedené na titulnej strane, bola určená len pre vnútornú potrebu. Časť tejto práce je venovaná Nitrianskej partizánskej brigáde. V rámci týchto statí je mimo iného pod inventárnym číslom 105 uložený doklad: Protest povereníka pre vojenské veci proti zaradeniu príslušníkov Nitrianske partizánskej brigády do Sovietskej armády zo dňa 8.3.1945. Je to interpelácia voči niečomu. Konkrétne proti zaraďovaniu vojakov SA do štruktúr Červenej armády. Teda ešte pred interpeláciou muselo prísť k dohode medzi SSSR (ČA) a SNR o tom, že príslušníci slovenskej armády do ČA zaraďovaní nebudú. Na základe dôkazu č. 1 je aj zrejmé, že boli akýmsi spôsobom dohodnuté aj miesta, kde príslušníci SA, ktorí prejdú k ČA budú odovzdaní – odvedení do vopred určených miest - bodov. V dôkaze č.1 je toto miesto pomenované ako prestupové miesto. Memoáre Ľudovíta Drobného (podporný dokument: str. 6.) a spomienka Jozefa Trojana (strana 7) hovoria o tom, že obaja boli po doliečení presunutí k československým jednotkám. Jeden do Šiah a druhý do Košíc.

⁴⁶ Zdroj internet: http://www.vhu.sk/data/files/792_zbierka-partizanske-hnutie-1942-1945_8.pdf

Vyššie uvádzaná možnosť existencie dohody o nezaraďovaní príslušníkov SA do jednotiek ČA a jednoznačný dôkaz, že sa tak nedialo, je Internacionálny prápor priamo v štruktúre ČA ako aj interpelácia poslanca SNR z 8.3.1945 reagujúca pravdepodobne na túto skutočnosť.

Pozoruhodným odrazom interpelácie, správnosť som si zatiaľ nepreveril, je skutočnosť, že Internacionálny prápor ČA bol likvidovaný o 5 dní po interpelácii t.j. 12.3.1945. K likvidácii prišlo určite aj z dôvodu veľkých strát. No jeho zrušenie priamo v štruktúre bojových síl (1. peší prápor 3gvpp) mohlo byť ovplyvnené aj mnou uvádzaného politického rozhodnutia či politického protestu - interpelácie.

Súbežne so zrušením internacionálneho práporu vznikla v ten istý deň, teraz už nie priamo v štruktúre bojových síl 3gvpp, OSOBITNÁ ROTA **pri 3gvpp** so samostatnými úlohami a vlastným hoc ruským veliteľom. **Vznikla tak vojenská jednotka pri ČA ale nie v ČA** na rozdiel od Internacionálneho práporu. To nie sú slovné hračky jazykovedy. Oba výrazy majú svoj vlastný výklad a možnosti.

Skôr uvedené mohlo ovplyvniť písomné informácie o tejto čsl. jednotke pri ČA ako o „partizánskej“ jednotke pri ČA (teda nie vojaci). Dokonca okolo 27.3.1945 (viď dôkazy 16,17,18 SPRÁVKY ČA) tento oddiel dostal slovenského veliteľa, dobrovoľníka, dôstojníka SA. Krátko po vymenovaní dôstojníka SA za veliteľa čsl. jednotky pri ČA, písomné stopy v dokumentoch 3gvpp ako aj nadriadenej 1gvd, skončili. Ale je evidentné že táto čsl. jednotka na mieste bola a bojovala.

Odpoveď na mnou položené otázky:

- koľko bolo členov Nitrianskej partizánskej brigády, ktorí sa zúčastnili prechodu cez rieku Hron?
- ak ich bolo 856, potom kde sa podelo – „stratilo“ chýbajúcich 372 partizánov?
- prečo v dokumentoch 3gvpp je neustále jednotka zložená zo Slovákov pomenovaná partizáni (až na Internacionálny prápor)?
- prečo je neustále predkladaná informácia, že jednotka z vojakov SA a vojakov-partizánov pôsobili pri 3gvpp ako partizánska jednotka?
- prečo sa zrazu „z ničoho nič“ po 31.3.1945 stratili v dokumentoch 3gvpp údaje už aj o tých slovenských „partizánoch“ alebo o „partizánskom oddiele“?
- prečo na dokumentoch 3gvpp vystavených po 31.3.1945 pribudla pečiatka poľnej pošty 59865, ktorá automaticky navádza hľadať tento pluk medzi jednotkami 3 gvd⁴⁷ a nie v 1gvd ?
- existencia Samostatného - Dobrovoľného československého práporu pri ČA,
- a snáď iné v tejto „práci“ priamo nepoložené otázky

môže dať len výskum dokumentov vo VHA v Bratislave, SAV a Múzeu SNP v Banskej Bystrici.

Nedá sa nič robiť. Priamy účastníci už nežijú. A to, čo po sebe „zanechal“ pplk. Pavel Mesjarik a iní jeho súčasníci je síce stále platné, ale podľa vyššie napísaného asi nedôveryhodné.

Mám spomienky otca. Vo forme zápisov z osobnej vojenskej zložky vojaka, tak aj mnou zachytené spomienky zo spoločných rozhovorov. Vlastným originálne doklady ČA aj iné

⁴⁷ 3 gardová výsadvková divízia, ktorej jednotky sa síce na území súčasného Slovenska pohybovali ale len krátko a to v januári 1945. V tom čase toto územie patrilo Maďarsku.

materiály k danej problematike získané z iných súkromných zdrojov. V „práci“ sa snažím tieto informácie konfrontovať s doteraz platnou dogmou.

O existencii „straty“ Samostatného československého práporu z politických dôvodov v slovenskej vojenskej historiografii som pevne presvedčený.

Dokonca som hlboko presvedčený o tom, že o tejto „strate“ bolo rozhodnuté v čase popisovania udalostí v Žurnály bojových udalostí 3gvpp zo dňa 1.4.1945. Teda ak je popis autentický tak práve v tom čase. K tejto úvahe ma vedie presvedčenie, že vynechanie účasti Samostatného československého práporu pri Červenej armáde poľná pošta 59865 malo svoj účel. Účel v nasledujúcom období túto jednotku vynechať a možno nahradiť ju niečím iným alebo aj nikým iným. Veď ho predsa tvorili bývalí vojaci Slovenskej armády hoc s krátkou minulosťou partizánov a dobrovoľníkov. Iný dôvod „straty“ oddielu slovenských vojakov a vojakov - partizánov zo Žurnálu bojových udalostí po 1.4.1945 resp. tiež skreslené podanie udalosti oslobodzovania Ponitria, Považia a Myjavská ťažko nájsť. Chybou resp. na šťastie pre nás, 3gvpp vydal a odovzdal členom tohto oddielu POTVRDENIA. Potvrdenia bez uvedenia názvu jednotky. Z číslom poľnej pošty 59865, ktoré podľa informácií v rokoch 1943 až do konca roku 1945 používala 3. gardová výsadková divízia. Podpisy ruských dôstojníkov, komisára N.J. Velička a zástupcu veliteľa pluku pre veci politické G.A Pisareva dosvedčujú, že touto jednotkou bol jednoznačne 3 gardový výsadkový peší pluk I.I. Gromova – Garvarta. Pavel Mesjarik svojimi aktivitami po roku 1946 len dovŕšil to, o čom bolo rozhodnuté dávno predtým. Začiatkom apríla 1945. Možno aj o tom NIEČOM vedel. Veď bol komisár (politický pracovník) v štruktúrach 3gvpp. Tým niečím bolo zamedzenie poznania o účinkovaní vojakov Slovenskej armády a slovenských vojakov – partizánov pri oslobodzovaní časti územia Slovenska.

Aj priamo v archíve CANORF existujú písomnosti z veľkou pravdepodobnosťou potvrdzujúce moje presvedčenie. Napríklad fond dokumentov 1. gvd № 1138. Poskytnuté, podľa mojich zistení, môžu byť len priamo na mieste, t.j. v študovni archívu v Moskve. Ostáva len otázka komu.

Nie som historik, vo veci „bádam“ osamotene a dokonca bez nejakých hlbokých vedomostí o vojenstve všeobecne a vojenskej histórii dupľom.

Záver:

Vyššie uvedeným informáciám a zisteniam dôverujem. Bohužiaľ, v rámci slovenských vojensko-historických kruhov sa tejto jednotke ako takej dosiaľ, podľa mojich vedomostí, nevenoval nik.

Štúdiom materiálov som sa presvedčil, že Internacionálny prápor pri ČA existoval. No v čase od 28.2.1945 do 12.3.1945. Či sa to niekomu páči alebo nie, deň 12.3.1945 podľa zdrojov z CANORF bol dňom konca tejto jednotky. Jej členovia boli sformovaní do novej vojenskej jednotky.

Od 13.3.1945 na jej miesto nastúpila Osobitná rota zložená zo slovenských „partizánov“ – vojakov. Pravdepodobne predobraz Samostatného československého práporu podľa originálneho potvrdenia ČA. Slovo „Osobitná“ z jazykovedného pohľadu sa dá vysvetliť rôzne. Jedno z možných významov tohto slova je aj „samostatný“.

Do 31.3.1945 sa v písomnostiach 3gvpp síce nie často, ale predsa, zmieňujú o slovenských „partizánoch“ či rozviedčikov pri tomto pluku. Ale prečo práve toto pomenovanie „partizáni či partizánska jednotka“. Veď tá naozajstná Nitrianska bola 19.2.1945 likvidovaná a nová nevznikla. Nezvyčajné pomenovanie pre členov pravidelnej armády! V jej radoch pravdepodobne nie je miesto pre partizánsky spôsob boja.

27.3.1945 prišlo pristúpením npor. Jozefa Ozábala k 3gvpp k akejsi vnútornej zmene jednotky slovenských „partizánov“. Veliteľom sa im stal slovenský dôstojník a jednotka bola posilnená o doposiaľ nezistený počet členov – v tom čase vojakov Slovenskej armády. Na základe dokumentu vydanom ČA (SPRAVKA o službe v Samostatnom československom batalióne dokaz 18) prišlo k sformovaniu Samostatného československého práporu (ROZKAZ „PREDPISANIE dôkaz č. 16). Tento prápor bojoval s ČA na území Ponitria, Považia a Myjavská. Rozformovaný – likvidovaný bol pravdepodobne 10.4.1945. Pre nebojaschopnosť z dôvodu veľkého počtu mŕtvych, ranených, chorých a nezvestných. Pozoruhodné je tiež, že práve v tomto čase 1.4.1945 až 10.4.1946 sa informácie o slovenských „partizánoch“ či ich jednotke v dostupných materiáloch 3gvpp uložených v CAORF „stratili“. Pre zaujímavosť, 3gvpp mal len v čase od 28.3.194 do 8.4.1945 tieto straty: 66 mŕtvych, 240 ranených. O nezvestných členoch pluku písomnosti neinformujú. Uvedené straty predstavujú veľkosť jedného práporu v plnej sile. A vôbec mám pochybnosti o tom, či vo vyššie uvedených stratách ČA sú zarátaní mŕtvi, ranení a nezvestní Slováci. Veď nefigurujú (až na Pavla Mesjarika) ani v zostave 3gvpp či 1gvd.

Bohužiaľ, v rámci slovenských vojensko-historických kruhov sa tejto jednotke ako takej dosiaľ, podľa mojich vedomostí, nevenoval nik a preto je oficiálne nepopísaná - neznáma.

V predchádzajúcom období sa historici VHU či SAV nemuseli spoliehať len na údaje z CANORF. Boli žijúci svedkovia, členovia tohto práporu. No vyzerá to tak, že veci ponechali na tých, ktorým tŕžiadosť a „politická príslušnosť a poslušnosť“ vnútorne prikazovala túto jednotku jednoducho prekryť niečím iným. Internacionálny prápor bol poruke. Dnes sú však vďaka internetu možnosti bádania oveľa lepšie. Veci určite pomohlo aj to, že CANORF postupne otvára svoje zložky verejnosti.

Ešte záverom jedna moja skromná úvaha či skôr poznatok. Mnou hľadaný prápor mal určite k dátumu vzniku okolo 170 členov. Veľmi veľa z nich položilo životy na území od obce Lovašovce cez Ponitria na Považie (cez obec Sokolovce), Madunice, Drahovce, Ostrov pri Piešťanoch, Vrbové až do mesta Myjava. Počet obcí kadiaľ prešli a nechali svoje životy je určite dlhší. No do dnešných dní je známi resp. identifikovaný len jeden jediný hrob. Ako bolo na pôvodnej náhrobnej doske z roku 1945 napísané vojak – partizán František Králik zo Žiliny, HRDINA. Aj to len vďaka zachovanej fotografii v pozostalosti po veliteľovi hľadaného československého práporu pri ČA.

Po ceste ktorou prešli zanechali desiatky svojich hrobov. A mi nepoznáme kde. Nepoznáme ani ich mená aby sme po prípade na nájdené hroby dali z úcty k ich obeti vyryť ich mená.

Ako autor viem, že táto téma nezaujme širokú verejnosť ani tú ambíciu nemám. Možno zaujme historikov VHU či SAV.

Najväčšia moja túžba však je, aby sa k tejto práci dostali pozostalí po členoch tejto jednotky a poskytlí mi k danej veci svedectvo a prípadne zachované dokumenty na

preštudovanie – niektorí ich môžu mať ako osobnú pamiatku na predkov a venovať by ich iste nechceli. Ale ktovie...

Určite prvý krát po rokoch 1946 až 1949 – po pokuse nanovo sformovať túto jednotku po ukončení druhej svetovej vojny (viď osobná korešpondencia), je pred verejnosť „vytiahnutý“ Samostatný či Dobrovoľný československý prápor pri 3gvpp.

Prápor z ktorého sa medzičasom stal Bludný Holanďan vojenskej histórie - prápor mŕtvych duší slovenských vojakov a partizánov.

©Jozef Ozábal marec 2017 verzia 5.0

Všetky práva a sú vyhradené. Žiadny text alebo dôkazové či podporné dokumenty zo súkromného archívu autora v tejto práci použité nemôžu byť reprodukované, uchovávané a šírené v akejkoľvek forme a spôsobom bez písomného súhlasu autora práce.

ISBN 978-80-972686-5-0